

ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2023

Gemeente Den Helder

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Aan de gemeenteraad van gemeente Den Helder
Willemsoord 66
1781 AS Den Helder

1 juli 2024

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van uw gemeente voor het boekjaar dat eindigt op 31 december 2023. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2023 en onze overeenkomst d.d. 10 juli 2023. Onze bevindingen en aanbevelingen zijn open en constructief besproken met de ambtelijke organisatie, de portefeuillehouder Financiën en met de Auditcommissie.

In deze rapportage hebben wij onze bevindingen en observaties opgenomen die zijn voortgekomen uit onze werkzaamheden tijdens de tussentijdse controle en de jaarrekeningcontrole.

Het accountantsverslag begint met een samenvatting van onze belangrijkste boodschappen. Daarna gaan wij in op de reikwijdte van onze controle, de diepgang waarmee wij gecontroleerd hebben en tot welke oordeel wij gekomen zijn. Vervolgens geven wij onze visie op de informatiewaarde en leesbaarheid van de paragrafen en de programmaverantwoording.

Nadat wij onze analyse hebben gegeven van de financiële positie van uw gemeente, gaan wij in meer detail in op de belangrijkste bevindingen uit onze controlewerkzaamheden. Dit doen wij langs de drie domeinen fysiek, sociaal en bedrijfsvoering.

Vervolgens geven wij ons beeld van de interne beheersing van uw organisatie en gaan we dieper in op de speerpunten die u ons heeft meegegeven tijdens de controle. We sluiten het accountantsverslag af met bijlagen waarin we bevindingen hebben opgenomen over een aantal wettelijk verplichte onderwerpen, zoals Sisa, WNT en onze onafhankelijkheid. In de bijlage hebben we ook enkele actuele ontwikkelingen gegeven die voor u van belang kunnen zijn.

Dit accountantsverslag is opgezet als interactief document waar u eenvoudig doorheen kunt navigeren door op de menuopties aan de linkerzijde of de onderstreepte woorden te klikken. Wij vragen u terughoudend te zijn met het printen van het accountantsverslag.

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking die we ervaren hebben tijdens onze werkzaamheden. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

J.G. Schuijt MSc RA

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze belangrijkste boodschappen

Voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. De tolerantie voor fouten die wij bij de controle hebben gehanteerd bedraagt EUR 2,7 miljoen.

Niet alle controleverschillen zijn gecorrigeerd

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er helemaal geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Er is één controleverschil niet gecorrigeerd voor een bedrag van EUR 0,4 miljoen. De onzekerheden met betrekking tot de prestatielevering van de zorg bedragen EUR 1,3 miljoen. Hiervan heeft EUR 0,5 miljoen betrekking op zorgaanbieders die geen goedkeurende controleverklaring hebben gehad. De totale productie van aanbieders die de verantwoording nog moeten indienen, is EUR 0,8 miljoen.

Onrechtmatigheden blijven binnen de verantwoordingsgrens

Het college is van mening dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door uw raad gestelde verantwoordingsgrens. Wij hebben geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Informatiewaarde van de programmaverantwoording is niet verbeterd

De leesbaarheid van de programmaverantwoording is ten opzichte van andere gemeenten van uw omvang voldoende tot goed. Naar onze mening zijn er echter diverse verbeteringen mogelijk om de raad beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Uw raad heeft op 3 juli 2023 de Visie op planning en control 2023 vastgesteld. Een onderdeel van deze visie is het verbeteren van de P&C-producten in de begrotingscyclus. Wij bevelen u aan om bovenstaande signaleringen hierin mee te nemen.

Ons samenvattend beeld van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde verschilt per paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf. Wij bevelen u aan om ook onze signaleringen ten aanzien van de paragrafen mee te nemen bij de implementatie van de Visie op planning en control.

Financiële positie van uw gemeente als geheel is voldoende

Uit onze analyse blijkt dat de financiële positie van uw gemeente als geheel voldoende is, maar ook dat dat de financiële positie ten opzichte van andere gemeenten achterblijft. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de specifieke aard en activiteiten van uw gemeente, alsmede door het recente investeringsvolume om de faciliteiten in de stad te verbeteren. Vanaf pagina 16 hebben wij onze constatering per kengetal nader geduid.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze belangrijkste boodschappen

Weerstandsvermogen is toereikend, maar in hoge mate subjectief

Uit de jaarstukken blijkt dat het weerstandsvermogen meer dan toereikend is om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld. Het college heeft het weerstandsvermogen berekend op 4,8. Dit houdt in dat de werkelijke weerstandscapaciteit bijna vier keer zo groot is als de weerstandscapaciteit die benodigd is om de risico's op te vangen.

Wij hebben kritische kanttekeningen geplaatst bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Daarnaast signaleren wij dat de maximale omvang en weging van risico's niet geobjectiveerd is door bijvoorbeeld een statistische methode zoals de Monte Carlo-methode.

Jaarafsluiting is over het algemeen goed verlopen

Over het algemeen zijn wij tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Bij de start van de controle waren de door ons gevraagde documenten voor het grootste deel beschikbaar. Bij de start van de controle was de kwaliteit van de jaarstukken niet in overeenstemming met onze verwachtingen.

Tevens viel ons op dat er veel meer correctieboekingen hebben plaatsgevonden in de financiële administratie dan voorgaand jaar, in het bijzonder ten aanzien van investeringskredieten. Omdat de kwaliteit van de basisadministratie een voorwaarde is voor het tijdig signaleren van begrotingsonrechtmatigheden, hebben wij bij het college aandacht gevraagd voor het verbeteren van de kwaliteit van de basisadministratie op dit vlak.

Onze bevindingen in het fysiek domein

De boekwaarde van de grondexploitaties is toegenomen van EUR 10,1 miljoen naar EUR 10,9 miljoen. De exploitatie Molenwerf is redelijk stabiel. Binnen de exploitatie Willem Alexanderhof hebben wel ontwikkelingen plaatsgevonden. Per saldo zijn deze ontwikkelingen bijna resultaatneutraal. De ontwikkelingen zitten voornamelijk in een verschuiving in de programmering. Wij hebben begrepen dat de programmering van de grondexploitatie verder geoptimaliseerd zal worden. Wij benadrukken dat materiële wijzigingen in de programmering goedgekeurd moeten worden door de gemeenteraad.

Onze bevindingen in het sociaal domein

De interne beheersing binnen het sociaal domein van uw gemeente heeft zich in 2023 positief ontwikkeld. Het college heeft in 2023 voor het eerst zelf aantoonbaar de prestatielevering vastgesteld van de zorg die is ingekocht bij de zorgaanbieders die voor minder dan EUR 75.000 aan zorg hebben geleverd voor uw gemeente. Voor de zorgverleners die een totale productie leveren van meer dan EUR 75.000 bent u nog steeds afhankelijk van de productieverantwoording van zorgverleners.

Uit onze analyse blijkt dat de totale kosten in het sociaal domein bij de primaire begroting te laag waren ingeschat. Dit heeft de organisatie op basis van de ontwikkelingen in de jaarrekening 2022 proactief gesignaleerd en gecorrigeerd in de eerste tussenrapportage 2023. Wij hebben in onze Boardletter reeds aangegeven dat de interne beheersing van de (ontwikkeling van de) zorgkosten de aandacht heeft van het college. Dit moet leiden tot een verhoging van de kwaliteit van de primaire begroting.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze belangrijkste boodschappen

Onze bevindingen in het domein bedrijfsvoering

De boekwaarde van het kapitaalbelang in Willemsoord is EUR 5,5 miljoen. Hoewel wij het jammer vinden dat er nog geen duidelijkheid is, begrijpen wij de positie van het college om te wachten met het aanpassen van de waardering van het kapitaalbelang. Het leidt er echter toe dat er nog steeds een onzekerheid is over deze waardering. Deze onzekerheid is door het college tot uitdrukking gebracht in de toelichting op de jaarrekening. Omdat deze toelichting onderdeel is van de jaarrekening, geeft de jaarrekening als geheel een getrouw beeld, waardoor we de onzekerheid niet hebben meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening als geheel. Wel hebben wij in onze controleverklaring een benadrukking opgenomen die verwijst naar de toelichting van de onzekerheid door het college.

De afgelopen vijf jaar zijn de kosten op het taakveld overhead bij uw gemeente gestaag toegenomen, met een sterkere toename in 2023. De omvang van uw overhead is hoger dan bij andere gemeenten. Hierbij benadrukken wij dat de toedeling van de kosten aan het taakveld Overhead subjectieve elementen kent en bij iedere gemeente anders kan zijn. Het trekken van conclusies op basis van deze benchmark is daarom niet goed mogelijk. Het college heeft ons bevestigd dat bij de begroting 2025 nadrukkelijk aandacht besteed zal worden aan de notitie Overhead van de commissie BBV om tot een meer zuivere toedeling van de overhead te komen.

Geen indicaties voor fraude

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicatie voortgekomen voor fraude.

Interne beheersing is voldoende

Naar onze mening is de interne beheersing binnen uw gemeente als geheel voldoende om tot een getrouwe jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording te komen. Onze mening wordt ondersteund door de bevindingen die voortkomen uit de werkzaamheden van de VIC. Deze positieve boodschap wil echter niet zeggen dat er geen verbeteringen mogelijk, en op enkele onderdelen noodzakelijk, zijn. Deze hebben wij voor u samengevat in onze Boardletter.

Speerpunten van de gemeenteraad

Wij hebben het college aangeraden om zich de komende maanden goed te laten informeren over de liquiditeitspositie van Zeestad, omdat de afronding van lopende projecten op korte termijn een belangrijk beslag zal leggen op de aanwezige middelen. Tevens hebben wij geconstateerd dat er in de meerjarenraming vooralsnog geen rekening gehouden is met een mogelijke doorstart van Zeestad.

Wij hebben geconstateerd dat de interne beheersing toereikend is om de financiële informatiestromen tijdig aan uw raad aan te bieden. Hierbij hebben wij zelf invulling gegeven aan de term *tijdig*. In navolging van de commissie BBV adviseren wij u om in de financiële verordening vast te leggen wat u als raad als *tijdig* ervaart.

Schattingen door het college zijn evenwichtig

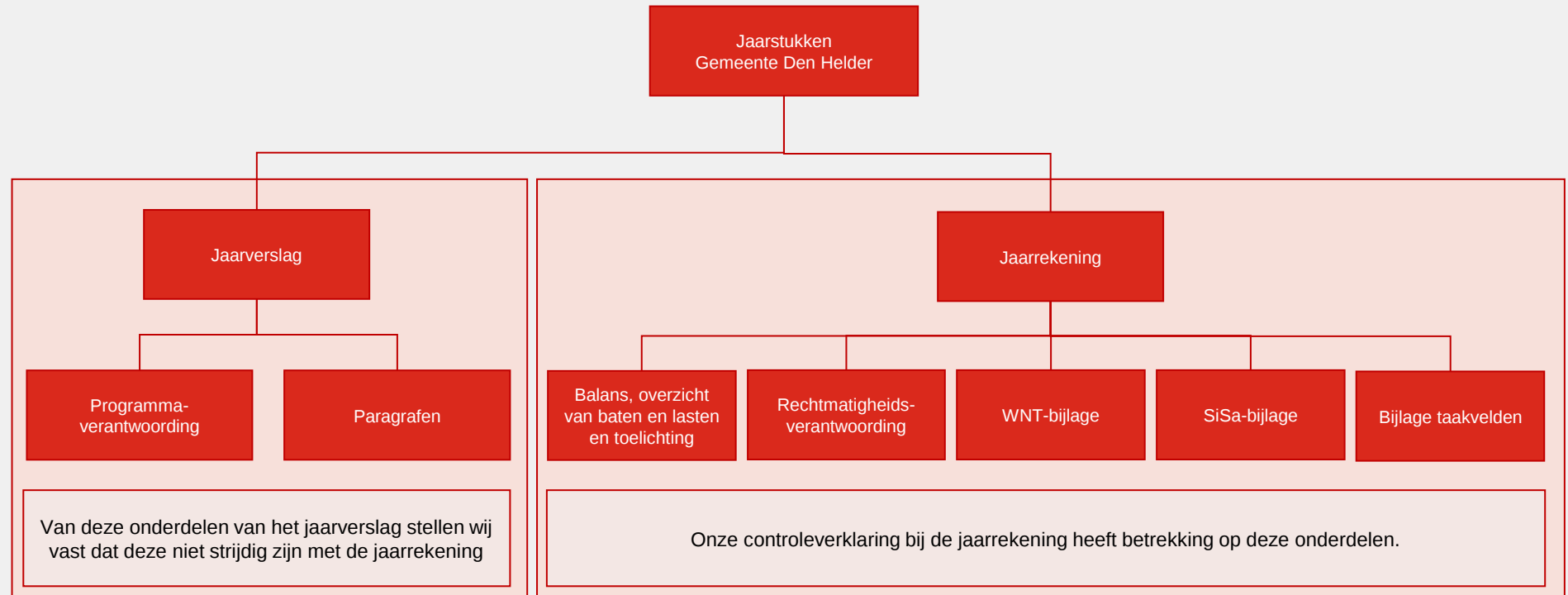
Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld en allemaal als evenwichtig aangemerkt.

De reikwijdte van onze controle

De gemeenteraad heeft ons verzocht om de jaarrekening 2023 van uw gemeente te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, welke wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle.

Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle hebben betrokken.

Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstoleranties wij hanteren. Op grond van het BADO bedraagt deze tolerantie maximaal 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves voor fouten en 3% voor onzekerheden. U heeft ons gevraagd om deze maximale tolerantie te gebruiken bij onze werkzaamheden. De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel staat in tabel rechts van deze pagina aangegeven. Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. Dit hebben wij samengevat in onderstaande grafiek.

	≤ 1%	≤ 3%	≥ 3%	≥ 10%
Fouten	Goedkeurend	Beperking	Afkeuring	Afkeuring
Onzekerheden	Goedkeurend		Beperking	Oordeel-onthouding

Rapporteringstolerantie
De rapporteringstolerantie is de grens waarboven wij gevonden afwijkingen in dit accountantsverslag aan u rapporteren. U heeft voor dit controlejaar de rapporteringstolerantie bepaald op € 100.000.

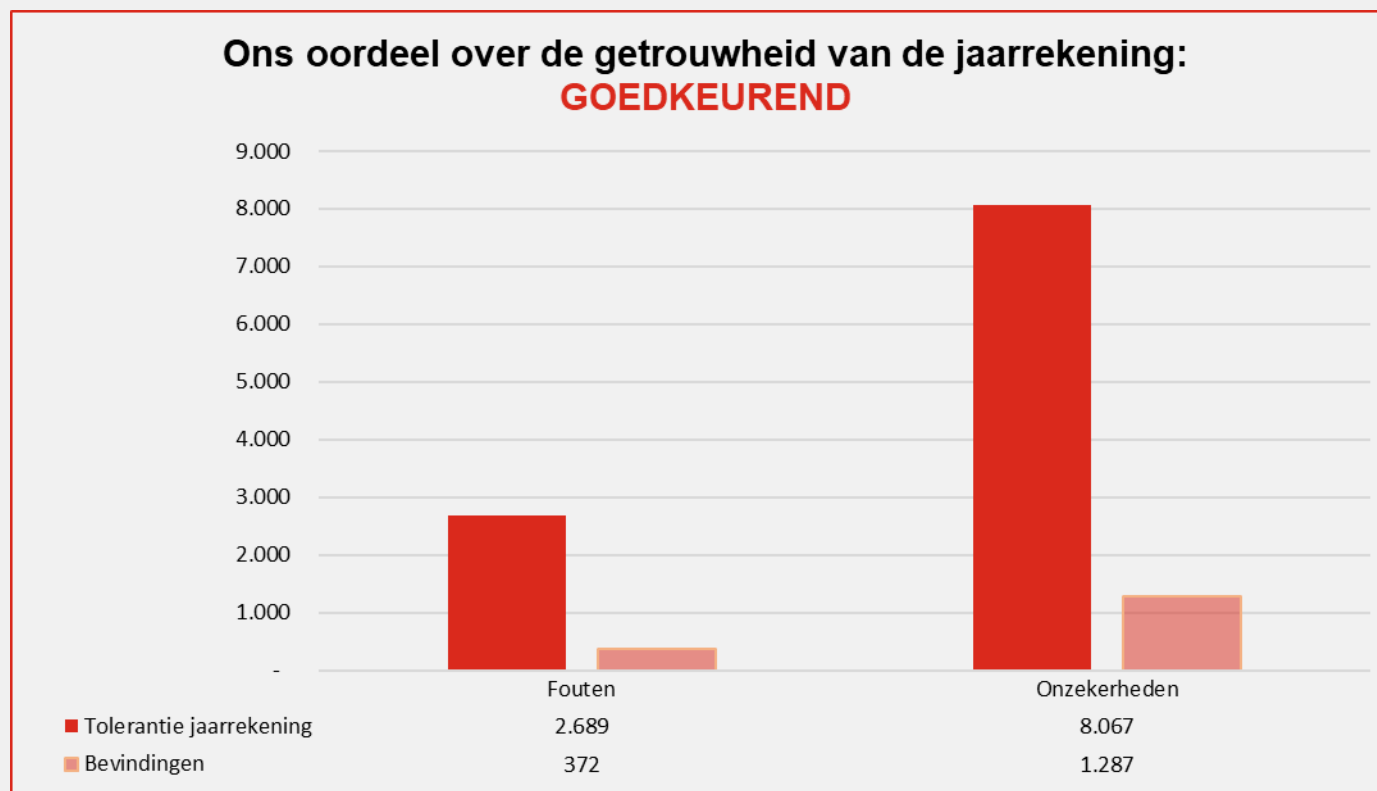
Wij geven een goedkeurend oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening

Ons oordeel bij uw jaarrekening

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Bevindingen blijven binnen de tolerantie

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er helemaal geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Dit hebben wij in onderstaande tabel samengevat. Op de volgende pagina kunt u lezen om welke specifieke fouten en onzekerheden het gaat.

Fouten en onzekerheden in de jaarrekening nader uitgelicht

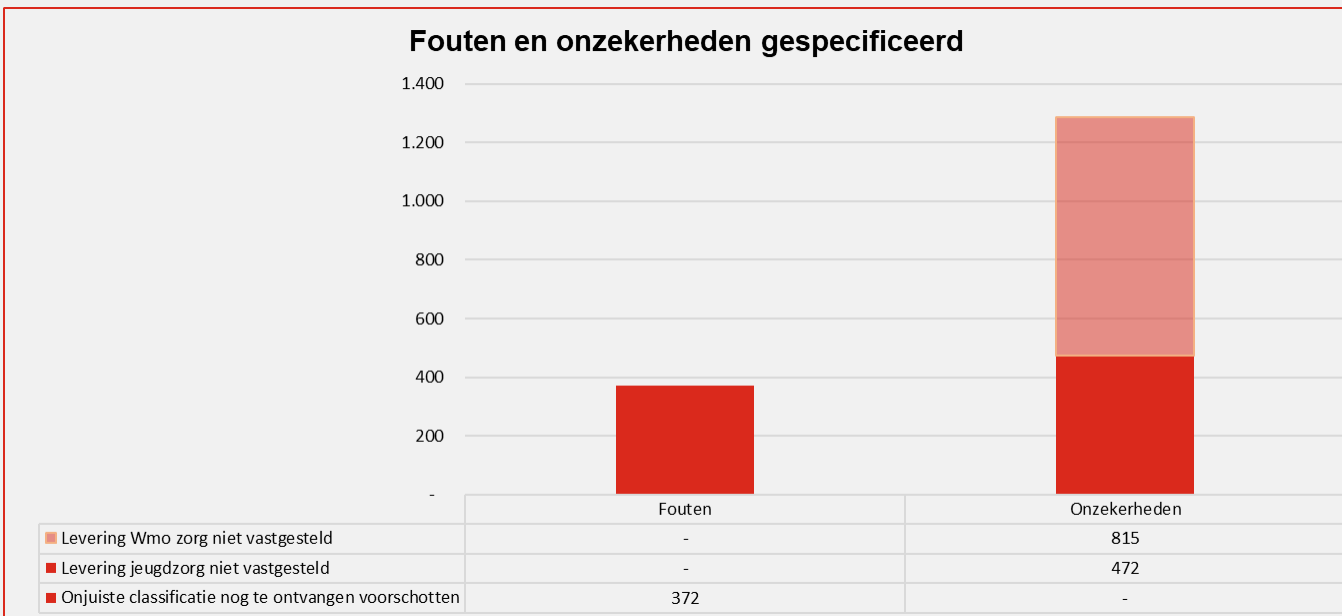
Op de vorige pagina hebben wij u gemeld wat het totaal is van de fouten en onzekerheden die wij hebben geconstateerd, die het college niet heeft gecorrigeerd of niet heeft kunnen corrigeren. In de tabel hieronder hebben we deze voor u specifiek uitgesplitst. Tevens hebben we de fouten en onzekerheden kort toegelicht.

Fouten

Uw gemeente heeft voor een aantal specifieke regelingen van de provincie en de Rijksoverheid nog bedragen tegoed van in totaal EUR 372.000. Deze moeten volgens het BBV verantwoord worden als overlopende activa. In de jaarrekening zijn ze echter verantwoord als negatieve schulden.

Onzekerheden

De zorgverleners die een totale productie leveren van meer dan EUR 75.000, dienen een verantwoording in te verstrekken voorzien van een accountantsverklaring waaruit blijkt dat de zorg daadwerkelijk geleverd is. Het college heeft geconstateerd dat enkele zorgverleners die niet (tijdig) hebben gedaan, dan wel een niet-goedkeurende verklaring hebben meegestuurd. De totale productiewaarde van deze aanbieders is EUR 1,3 miljoen. Hiervan heeft EUR 0,5 miljoen betrekking op aanbieders die geen goedkeurende verklaring hebben gehad. De totale productie van aanbieders die de verantwoording nog moeten indienen, is EUR 0,8 miljoen. Dit hebben wij meegenomen in ons oordeel als onzekerheid. De gemeente heeft in 2023 voor het eerst zelf aantoonbaar de prestatielevering vastgesteld van de zorg die is ingekocht bij de kleinere zorgaanbieders.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Het college heeft voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Achtergrond

Dit jaar heeft het college voor het eerst een eigen oordeel gegeven bij de rechtmatigheid van de jaarrekening. Deze rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening. Daarom valt deze verantwoording binnen de reikwijdte van de controle van de jaarrekening. Daarmee zijn voor de raad waarborgen ingebouwd dat het college niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven.

Bij rechtmatigheid in dit kader bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Baten, lasten en balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de financiële beheershandelingen.

Rechtmatigheidscriteria

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de volgende drie rechtmatigheidscriteria:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten en kredieten.
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Alle andere criteria worden afgedekt door het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze hoeven niet vermeld te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordingsgrens

In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten en onduidelijkheden over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling. U heeft ervoor gekozen om de verantwoordingsgrens vast te stellen op de maximale grens van 3% van de werkelijke lasten, inclusief werkelijke toevoegingen aan de reserves. Dit is gelijk aan (afgerond) EUR 8,1 miljoen.

Het oordeel van het college

Het college is van mening dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door uw raad gestelde verantwoordingsgrens.

Het college heeft ten aanzien van het begrotingscriterium en het voorwaardencriterium een beperkt aantal bevindingen gedaan, maar deze blijven ruim binnen de grens van EUR 8,1 miljoen. Deze bevindingen zijn in meer detail beschreven in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Ons oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben de werkzaamheden die door en namens het college zijn uitgevoerd om tot de rechtmatigheidsverantwoording te komen in detail beoordeeld. Op basis van deze werkzaamheden zijn wij niet tot een andere conclusie gekomen dan het college. Daarom hebben wij geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording
Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording. Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit het perspectief van de raadsleden.

Daarnaast beoordelen wij of de programmaverantwoording in overeenstemming is met de jaarrekening en voldoet aan alle eisen die het BBV aan de programmaverantwoording stelt. Hieronder is een samenvatting opgenomen in tabelvorm. Vervolgens hebben wij in meer detail onze beeld uitgewerkt.

Aspect verantwoording	2023	2022
Leesbaarheid	●	●
Informatiewaarde	●	●
Overeenstemming met jaarrekening	●	●
In overeenstemming met het BBV	●	●

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om de raad beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt de raad goed in positie

De leesbaarheid van de programmaverantwoording is ten opzichte van andere gemeenten van uw omvang voldoende tot goed. Naar onze mening zijn er echter diverse verbeteringen mogelijk om de raad beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Onze belangrijkste signaleringen zijn:

- Het aantal doelen per programma is overzichtelijk in aantal, maar zijn naar onze mening nog niet voldoende specifiek en meetbaar om goed op te kunnen sturen. Een voorbeeld hiervan is de doelstelling *Den Helder kent een stabiel bestuur (raad en college) dat professioneler met elkaar samenwerkt*.
- Voor een groot aantal doelen zijn gerealiseerde waarden opgenomen. De norm uit de begroting voor de prestatie-indicator wordt echter niet vermeld. Tevens is er geen analyse gemaakt of de gemeten waarde positief is of een teken dat het doel niet gerealiseerd is. In dat geval zegt de uitkomst van indicator weinig.
- Activiteiten lijken niet altijd een duidelijk verband te hebben met de doelstelling waaraan deze gekoppeld zijn. Een voorbeeld hiervan is de activiteit *Sturen op inkoop om de juiste zorg te kunnen verlenen* bij de doelstelling *Minder jongeren zijn er in Den Helder aangewezen op jeugdhulpverlening*.
- Elk programma wordt afgesloten met een set indicatoren die vanuit de wetgeving verplicht gesteld zijn. Er bestaan regelmatig belangrijke afwijkingen tussen begroting en verantwoording van deze indicatoren. Deze afwijkingen worden nergens geanalyseerd, waardoor naar ons mening niet volledig wordt voldaan aan de bedoeling van het BBV met deze ratio's.

Uw raad heeft op 3 juli 2023 de Visie op planning en control 2023 vastgesteld. Een onderdeel van deze visie is het verbeteren van de P&C-producten in de begrotingscyclus. Wij bevelen u aan om bovenstaande signaleringen hierin mee te nemen.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

In onze visie vormen de paragrafen een belangrijk onderdeel voor de raad om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. In deze paragrafen moet het college verantwoording afleggen over een aantal belangrijke beleidsmatige onderwerpen die dwars door de programma's heen snijden. Daarom geven wij ook ten aanzien van de paragrafen ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde. Tevens beoordelen we of de paragrafen in overeenstemming zijn met de jaarrekening en voldoen aan alle eisen die het BBV aan de paragrafen stelt. Dit hebben wij per paragraaf gedaan.

Ons samenvattend beeld van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde verschilt per paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf.

Samenvattend komen wij tot de volgende aanbevelingen om de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen te verbeteren::

- Leg de inhoud van de paragrafen niet alleen langs de meetlat van het BBV, maar ook van de financiële verordening;
- Versterk de koppeling tussen de paragrafen in de begroting en de paragrafen in de jaarrekening;
- Voorzie kwantitatieve analyses van verklarende kwantitatieve analyses;
- Maak meer gebruik van grafieken en infographics.

Hieronder is een samenvatting opgenomen in tabelvorm. Op de volgende pagina's hebben wij in meer detail ons beeld uitgewerkt.

Wij bevelen u aan om ook onze signaleringen ten aanzien van de paragrafen mee te nemen bij de implementatie van de Visie op planning en control.

Aspect verantwoording	2023	2022
Lokale heffingen	●	●
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	●	●
Onderhoud kapitaalgoederen	●	●
Financiering	●	●
Bedrijfsvoering	●	●
Verbonden partijen	●	●
Grondbeleid	●	●
Openbaarheid	●	nvt

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om de raad beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt de raad goed in positie

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Weerstandsvormogen en risicobeheersing

De paragraaf Weerstandsvormogen is naar onze mening goed uitgewerkt. Er wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de risico's in de paragraaf tot stand zijn gekomen, hoe deze worden gewogen en wat de mogelijke financiële impact is. De belangrijkste risico's zijn daarnaast in detail toegelicht, waardoor de gemeenteraad een goed beeld heeft van deze risico's.

Naar onze mening is de paragraaf helder en begrijpelijk geschreven. Hierbij zijn beperkt vaktermen gebruikt. Waar ze toch gebruikt moeten worden, zijn ze helder uitgelegd. Hierdoor is deze technische paragraaf ook goed leesbaar voor raadsleden die minder vaak te maken hebben met risicomanagement. De specificaties van de risico's zijn gedetailleerd en transparant zichtbaar gemaakt en uitgelegd. Dit geeft extra informatiewaarde aan deze paragraaf.

Wij plaatsen wel een kritische kanttekening bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het college hanteert een risicopercentage van 40% dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen om het totale risicobedrag te berekenen. In de berekening van de omvang van de individuele risico's is echter ook al rekening gehouden met de kans van voordoen. Derhalve lijkt hier een dubbele waarschijnlijkheid te worden meegewogen. Daarbij achten wij de kans dat alle risico's zich integraal gelijktijdig voordoen significant lager dan 40%.

In de paragraaf worden de verplichte kengetallen vanuit het BBV opgenomen. In dit verslag hebben wij een analyse opgenomen van deze kengetallen. Naar onze mening zou de informatiewaarde van de paragraaf verbeterd worden als het college een dergelijke analyse opneemt in de paragraaf. In plaats daarvan wordt in de paragraaf verwezen naar de website findo.nl. Op deze website zijn echter alleen cijfers zichtbaar en geen analyse van deze cijfers. Tevens vraagt het specifieke kennis en vaardigheden om de juiste cijfers te ontsluiten op het platform, die mogelijk niet alle raadsleden bezitten.

Openbaarheid

De paragraaf Openbaarheid is voor het eerst verplicht geworden in de jaarstukken 2023. In deze paragraaf dient het college verslag te doen van de uitvoering van de Wet open overheid (Woo).

De inhoud en informatiewaarde van de paragraaf in de jaarstukken 2023 is ons inziens nog beperkt. Dit is overigens bij veel gemeenten het geval, omdat historie en referentie ontbreekt. Wij hebben het college geadviseerd om voor komend jaar kennis te nemen van het nieuwe artikel 16a dat in de voorgenomen wijziging van het BBV is opgenomen. Hierin zijn in meer detail de eisen opgenomen waaraan de paragraaf betreffende openbaarheid moet voldoen. Wij verwachten dat deze wijziging dit najaar definitief wordt.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording
Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Lokale heffingen

De paragraaf Lokale heffingen voldoet net als vorig jaar niet volledig aan de eisen die het BBV eraan stelt. Het BBV vereist dat inzicht wordt gegeven in de mate van kostendekkendheid per heffing voor alle rechten en bestemmingsheffingen die de gemeente in rekening brengt. In de paragraaf is uitsluitend de dekking berekend voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en bouwleges.

Een tweede aspect is dat uit de toelichting van de achterliggende (beleids)keuzes bij de berekeningen in ieder geval moet blijken of, en zo ja, hoe de kostendekkendheid tussen verschillende onderdelen wordt bereikt door gebruik te maken van kruissubsidiëring, alsmede in welke mate er kruislings wordt gesubsidieerd. De mate van kruissubsidiëring tussen onderdelen of hoofdstukken kan worden aangetoond door middel van een berekening per hoofdstuk. Dit is vooral van belang voor heffingen en rechten met een dekking van meer dan 100%. Dit is over 2023 bijvoorbeeld het geval bij de afvalstoffenheffing.

Wij raden u aan om in de jaarstukken 2024 de paragraaf Lokale heffingen in overeenstemming te brengen met het BBV. De kracht van de paragraaf zou kunnen worden verstevigd door een meerjarige analyse van het verloop van de lokale lasten toe te voegen.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen zijn de verschillende soorten kapitaalgoederen in overeenstemming met het BBV benoemd en afzonderlijk behandeld. De compleetheid en detaillering van deze uitwerkingen verschilt echter per soort kapitaalgoed. Als voorbeeld noemen we hierbij de categorie Wegen. Binnen deze categorie wordt goed inzicht gegeven in het beleidskader en de status van het huidige areaal, maar wordt geen inzicht gegeven in de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties, noch in de vertaling van deze consequenties in de begroting en jaarrekening.

Ook bij de andere categorieën kapitaalgoederen wordt beperkt tot geen inzicht gegeven in de financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien, inclusief de vertaling hiervan in de (meerjaren)begroting en de jaarrekening.

De toegevoegde waarde van de paragraaf kan worden verbeterd door hierin ook een meerjarenperspectief mee te nemen gezien het structurele karakter van de onderhoudskosten.

Verbonden partijen

Deze paragraaf voldoet aan bijna alle eisen van het BBV en de financiële verordening. Het belangrijkste aspect dat ontbreekt bij een groot aantal verbonden partijen is de verwachte omvang van het eigen vermogen, het vreemd vermogen en het resultaat van de verbonden partij over het begrotingsjaar. Bij het opstellen van de jaarrekening was deze informatie echter niet altijd beschikbaar.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Financiering

De paragraaf Financiering is naar onze mening volledig en in heldere taal beschreven. Het geeft inzicht in alle facetten waar het BBV om vraagt. Dit is naar onze mening een belangrijke verbetering ten opzichte van voorgaand jaar.

De informatiewaarde zou verder verbeterd kunnen worden door de financieringspositie van de gemeente in meerjarenperspectief te bezien, waarbij deels wordt teruggekeken, bijvoorbeeld drie jaar, en deels vooruitgekeken. Op deze wijze kan een trendanalyse worden ontwikkeld, waardoor een nog betere voorspelling gemaakt kan worden van de financieringsbehoefte op de langere termijn.

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering dient ten minste inzicht te geven in de stand van zaken en het gevoerde beleid ten aanzien van de bedrijfsvoering. Het BBV definieert echter niet wat onder bedrijfsvoering moet worden verstaan.

Het college heeft invulling gegeven aan de term bedrijfsvoering door specifiek in te gaan op de informatiebeveiliging, personeelsbeleid, organisatieontwikkeling, planning & control en financiën. Voorgaand jaar hebben wij geadviseerd om ook andere belangrijke onderwerpen uit te werken, waaronder de ontwikkeling van de interne beheersing, de uitkomsten van de verbijzonderde interne controle, de kwaliteit van de inkoopfunctie en de IT-functie. Maar ook belangrijke onderwerpen zoals fraude, integriteit en duurzaamheid. Dit advies is vooralsnog niet opgevolgd.

Een goede toevoeging in de paragraaf van dit jaar is de toelichting op het rapport van Rijnconsult naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie. Hiermee doet het college recht aan de inhoud en relevantie van het rapport.

De informatiewaarde van het onderwerp Informatieveiligheid kan naar onze mening veel beter. In de paragraaf worden op dit moment uitsluitend de doelen voor 2023 herhaalt en uitgewerkt, zonder aan te geven of de doelstellingen gerealiseerd zijn. En zo nee, waarom niet. Tevens ontbreekt inzicht of er sprake is geweest van schendingen van de veiligheid, zoals datalekken of cyberaanvallen.

De leesbaarheid van de paragraaf zou beter kunnen door te werken met bullets of subkopjes bij het onderdeel waarin de aanbevelingen worden toegelicht. Dit is naar onze mening waardevolle informatie voor de gebruikers van de jaarstukken.

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt in overeenstemming met artikel 15 lid 3a van de financiële verordening gerapporteerd over de kosten van inhuur van derden. Dit is een verbetering ten opzichte van voorgaand jaar.

Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid geeft naar onze mening een heldere weergave van de wijze waarom de gemeente het grondbeleid uitvoert en welke relatie dit beleid heeft met het Helders Perspectief. Verder wordt voldaan aan alle eisen uit het BBV. Het is ons wel opgevallen dat een groot deel van de algemene teksten hetzelfde zijn als voorgaand jaar. Zonder een afgewogen actualisatie lijkt de informatiewaarde van deze teksten beperkt.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

In onze controleverklaring moeten wij sinds vorig jaar expliciet aandacht besteden aan de geschiktheid van de door het college gehanteerde en onderbouwde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

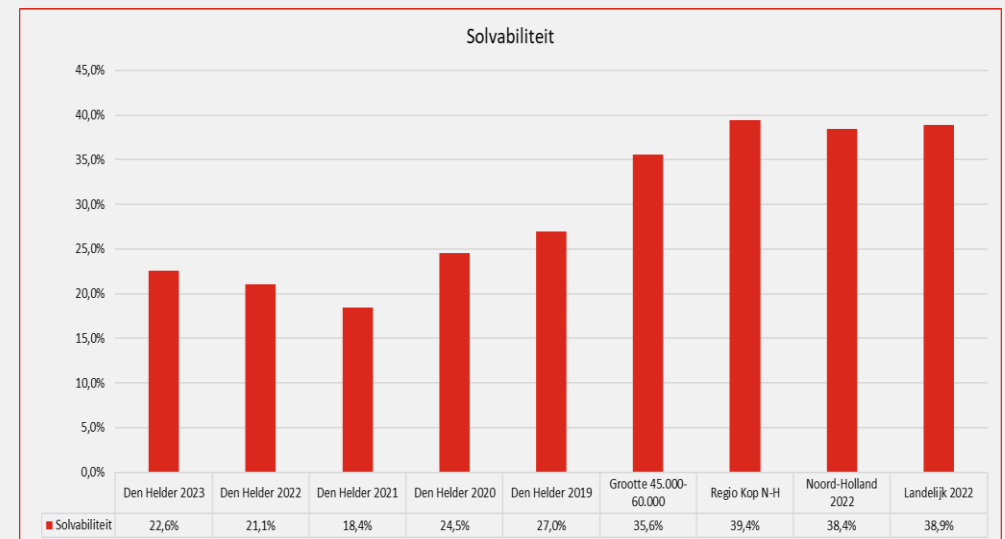
Om aan deze eis te voldoen hebben wij onder andere kennis genomen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Ons beeld van deze paragraaf hebben we eerder al gegeven. Een nadere analyse van uw weerstandsvermogen hebben we op deze pagina gegeven.

Daarnaast hebben wij vastgesteld of de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen. In de grafieken op de volgende pagina's hebben we een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van uw gemeente moeten worden opgenomen. Deze hebben afgezet tegen de waarden van de ratio's van de gemeente over de afgelopen vier jaar, maar ook tegen de gemiddelde omvang van andere gemeenten met uw omvang, de provincie Noord-Holland, de gemeenten in de Noordkop en met Nederland als geheel. Uit deze analyse blijkt dat de financiële positie van uw gemeente als geheel voldoende is, maar ook dat dat de financiële positie ten opzichte van andere gemeenten achterblijft. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de specifieke aard en activiteiten van uw gemeente, alsmede door het recente investeringsvolume om de faciliteiten in de stad te verbeteren. Hierna hebben wij onze constatering per kengetal nader geduid.

Solvabiliteit

De solvabiliteit van uw gemeente is na de terugval in 2021 de afgelopen twee jaar weer opgekrabbeld naar een niveau van 22,6%. Hiermee zit uw gemeente niet meer in de hoogste risicocategorie die de provincie gebruikt bij de uitvoering van haar toezichthoudende taak.

De reden van de toename is het hoge positieve exploitatieresultaat van uw gemeente over 2022 en 2023. Deze positieve resultaten zijn voor een belangrijk deel incidenteel van aard, zoals het overschot op de opvang van Oekraïense vluchtelingen en de hogere bijdragen uit het gemeentefonds. Hierdoor is de huidige omvang van de solvabiliteit naar onze mening nog steeds fragiel. Daarom raden wij u aan om de ontwikkeling van de solvabiliteit bij de kadernota en begroting 2025 goed in de gaten te houden, omdat u relatief weinig buffers heeft om (onverwachte) tegenvallers op te vangen.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

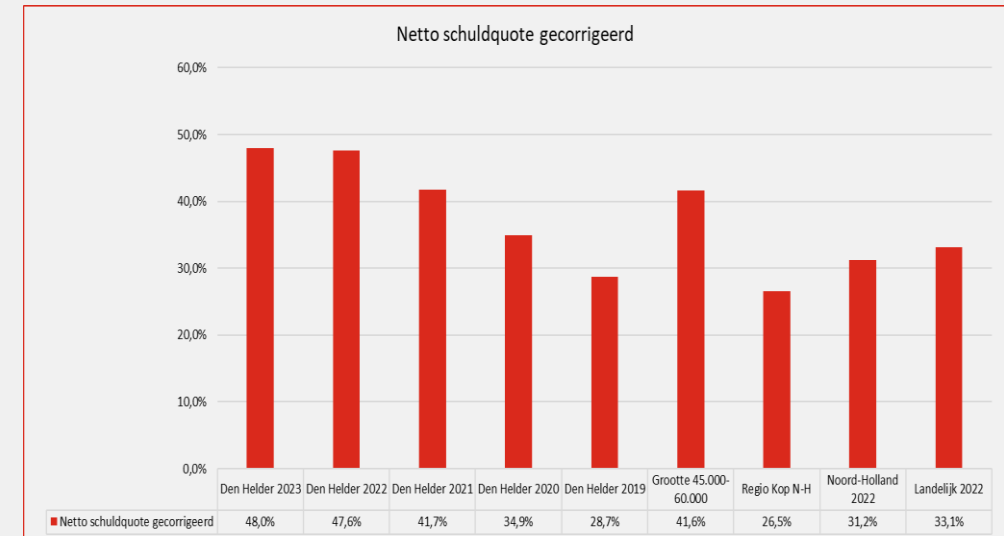
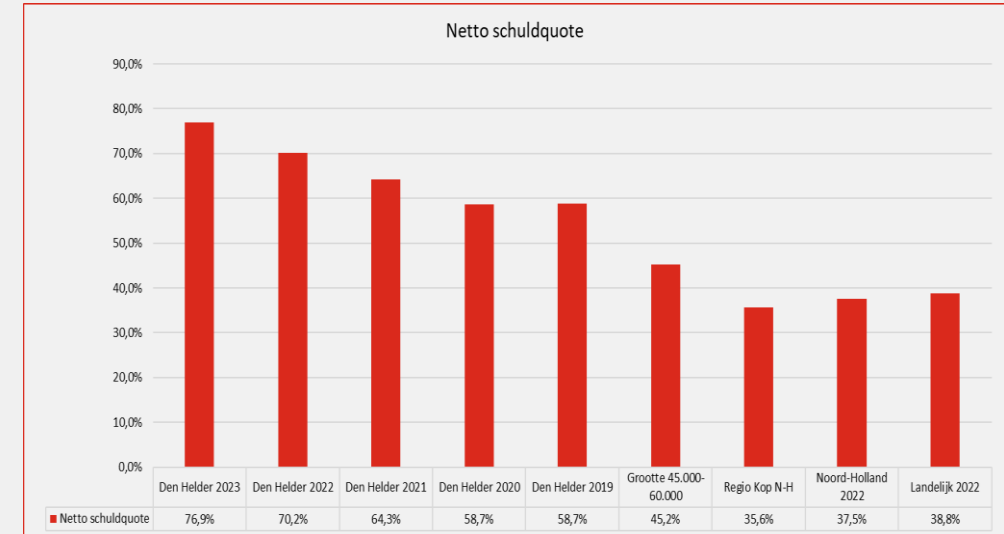
Netto schuldquote en gecorrigeerde netto schuldquote

De (gecorrigeerde) netto schuldquote van uw gemeente vertoont de laatste vier jaar een duidelijk stijgende trend. In de jaarrekening 2019 was deze ratio 58,7%, in de huidige jaarrekening is dit 76,9%. Dit is een relatieve verslechtering van de schuldquote van gemiddeld 10% per jaar.

De belangrijkste reden hiervan zijn de omvangrijke investeringen die de laatste jaren zijn gedaan in met name riolering, het nieuwe stadhuis en de Port of Den Helder. Daarnaast is een lening verstrekt aan Willemsoord B.V. van EUR 18,0 miljoen. Om deze activiteiten te financieren zijn nieuwe leningen aangetrokken en is het overschot dat door middel van schatkistbankieren was ondergebracht bij de Rijksoverheid, sterk afgenomen.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen die specifiek voor derden zijn aangetrokken (zijn doorgeleend) is ook toegenomen, maar veel minder hard. De reden hiervoor is dat een belangrijk deel van de nieuwe leningen zijn aangetrokken voor verbonden partijen. Het beste voorbeeld is de hiervoor genoemde lening van EUR 18,0 miljoen die in 2023 is doorgeleend aan Willemsoord B.V. Dergelijke doorgeleende middelen hoeven niet meegenomen te worden in de berekening van de gecorrigeerde netto schuldquote.

Vanuit haar toezichthoudende taak acht de provincie een (gecorrigeerd) netto schuldquote die lager is dan 90% als minst risicovol. Voor beide ratio's voldoet uw gemeente hier ruimschoots aan.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

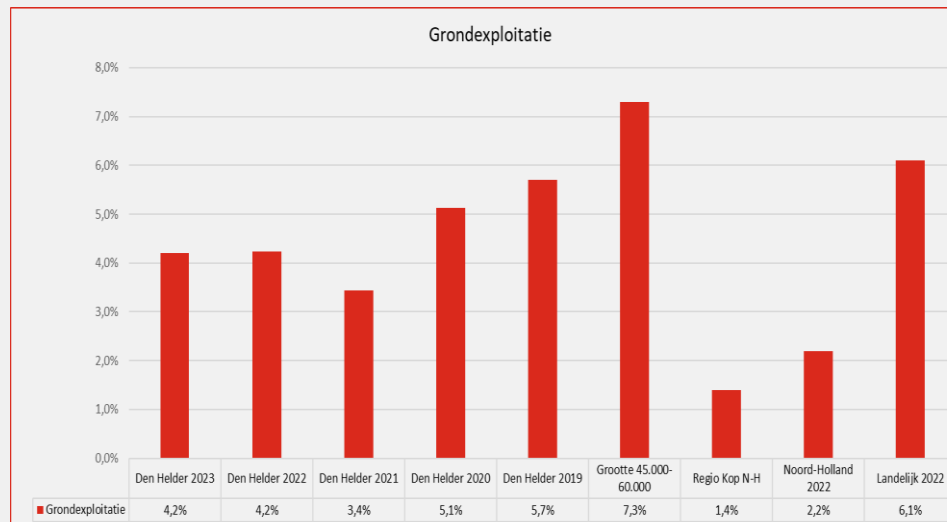

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

Grondbeleid

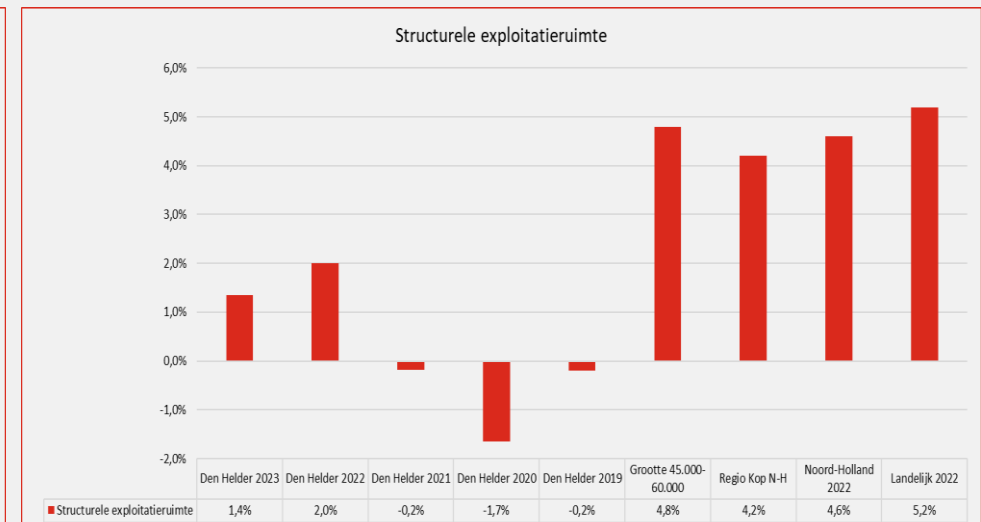
Het relatieve belang van de grondexploitaties in de totale exploitatie van de gemeente is gelijk gebleven. De reden hiervan is dat het totaal van de investeringen, verkopen en vrijval van de voorziening in beide grondexploitaties gelijke opgaat met de totale opbrengsten van de gemeente. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van andere gemeenten met uw omvang, is het financiële risicoprofiel van uw grondexploitaties gunstiger. Dit gemiddelde is 6,1%, respectievelijk 7,3%, terwijl bij uw gemeente dit percentage 4,2% is. Dit houdt ook in dat uw gemeente ruim binnen het laagste risicoprofiel past dat de provincie hanteert bij haar toezichthoudende taak. Ten opzichte van andere gemeenten in de provincie, maar vooral bij de andere gemeenten in de Kop van Noord-Holland, is uw risicoprofiel echter wel hoger. Dit wil zeggen dat u meer vooruit gefinancierd heeft voor uw grondexploitaties, in het bijzonder in het Willem Alexanderhof, dan de gemeenten om u heen.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is net als vorig jaar positief. Dit houdt in dat de structurele lasten kunnen worden gedekt door structurele baten. Er een feitelijk sprake is van een duurzaam overschot in de exploitatie. Dit is voor de provincie een belangrijk uitgangspunt bij de uitvoering van haar toezichthoudende taak.

Het percentage blijft echter achter bij andere gemeenten. Een belangrijke reden hiervan is dat u relatief veel bestemmingsreserves heeft om lasten die een structureel karakter hebben, langjarig te dekken. Hierbij kan gedacht worden aan de egalisatiereserves. De commissie BBV heeft echter bepaald dat in beginsel alle mutaties in reserves als incidenteel moeten worden beschouwd. Hiermee maken ze geen deel uit van de structurele exploitatieruimte. Zeker bij een mogelijke structurele afname van het gemeentefonds, kan dit het risicoprofiel van uw gemeente onder druk zetten.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

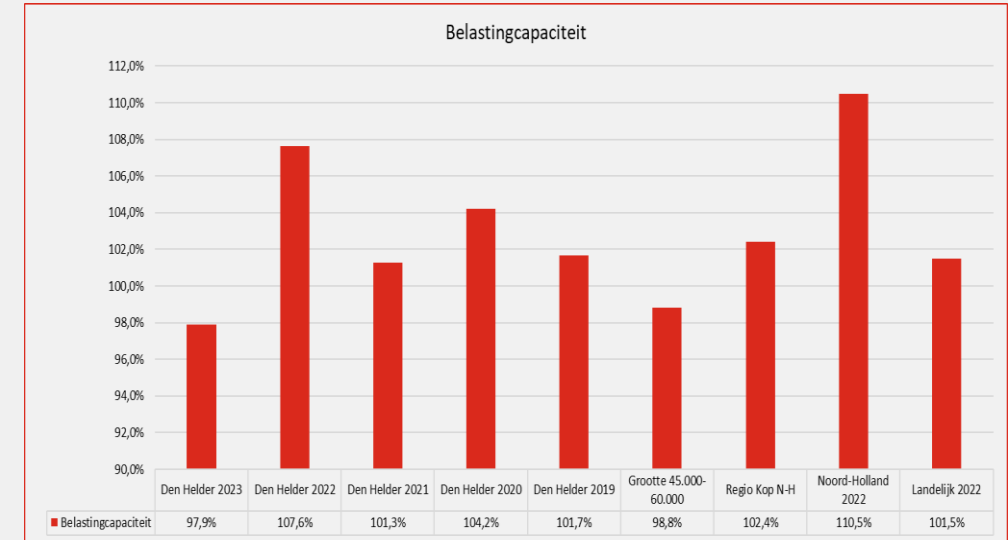
Onze analyse van uw financiële positie

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend als de verhouding tussen de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in uw gemeente en de landelijke gemiddelde woonlasten voor hetzelfde huishouden over het vorige jaar. Over 2022 was een huishouden in uw gemeente meer kwijt aan woonlasten dan het landelijk gemiddelde. Over 2023 is dat juist minder.

Hoewel een belangrijke reden van deze daling te maken heeft met het feit dat de woonlasten afgezet moeten worden tegen de landelijke woonlasten van een jaar eerder, zijn de woonlasten in uw gemeente volgens de Coelo-monitor in 2023 minder gestegen dan bij andere gemeenten. Door deze beperkte stijging van de woonlasten ben u niet langer ingedeeld in de hoogste risicocategorie door de provincie.

Uit de grafiek blijkt dat het percentage van de belastingcapaciteit schommelt. De duiding van het college hiervoor is dat er in de afgelopen jaren hoge inflatiecijfers hebben voorgedaan en dat gemeenten daar verschillend mee zijn omgegaan. Uw hebt gekozen voor een gematigde inflatie van de belastingen. Andere gemeenten hebben in een aantal gevallen ervoor gekozen om de belasting-inkomsten direct de inflatiecijfers te laten volgen van, mede met het oog op de ontwikkeling van de inkomsten in het gemeentefonds.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw weerstandsvermogen

In de paragraaf Weerstandsvermogen is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen van uw gemeente per 31 december 2023. Eerder in dit rapport hebben wij een aangegeven hoe wij aankijken tegen de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragraaf Weerstandsvermogen. In deze paragraaf gaan we dieper in op de analyse die door het college gemaakt is.

Uit de analyse blijkt dat het weerstandsvermogen meer dan toereikend is om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de financiële risico's die de gemeente loopt en de buffers die gemeente vrij beschikbaar heeft om deze risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). Het college heeft het weerstandsvermogen berekend op 4,8. Dit houdt in dat de werkelijke weerstandscapaciteit bijna vier keer zo groot is als de weerstandscapaciteit die benodigd is om de risico's op te vangen.

Objectiviteit van de benodigde weerstandscapaciteit

Een belangrijk nadeel van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt

Zoals wij in onze boardletter aan de raad hebben opgenomen, is het risicomanagement bij uw gemeente nog onvoldoende een onderdeel van de normale bedrijfsvoering. Wij zien dat binnen gemeente Den Helder goede eerste stappen zijn gezet om dit te realiseren, maar dit proces is nog niet afgerond. Hierdoor kan niet zomaar gesteld worden dat de risico's die genoemd zijn in de paragraaf juist en volledig zijn.

Wij hebben bij ons beeld van de informatiewaarde van de paragraaf Weerstandsvermogen een kritische kanttekening geplaatst bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Wij hebben van het college begrepen dat zij voornemens is om het komende jaar de werkwijze kritisch door te nemen en daarbij ook de Monte Carlo methode te overwegen. De eerste stap voor het college is het juist identificeren van de risico's en het heroverwegen van de afslag en opslag.

Overige risico's

In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit is een vast bedrag voor overige risico's opgenomen van € 2,5 miljoen. Wij hebben geen onderbouwing ontvangen voor dit vaste bedrag. Gezien de reeds geïnventariseerde specifieke risico's, lijkt dit bedrag aan de hoge kant te zijn.

Uw weerstandsvermogen nader geanalyseerd

De financiële omvang van de risico's (zonder rekening te houden met de factor van 40%) is in 2023 afgenomen van EUR 25,5 miljoen naar EUR 12,0 miljoen. Dit is vooral te danken aan het feit dat het college het risicoprofiel van de opneinderegelingen in het sociaal domein in belangrijke mate heeft verminderd. In de jaarrekening 2022 was dit risico meegenomen voor een bedrag van EUR 12,8 miljoen, dit jaar voor een bedrag van EUR 2,7 miljoen. Het restantverschil wordt veroorzaakt omdat het risico dat garantiestellingen zonder achtervang acuut worden is verminderd van EUR 4,1 miljoen naar EUR 0,6 miljoen. Dit geldt in het bijzonder voor de garantiestellingen ten behoeve van de Port of Den Helder. De aanwezige weerstandscapaciteit is in 2023 toegenomen van EUR 23,0 miljoen naar EUR 34,8 miljoen. Dit is te danken aan het positieve resultaat over 2023 dat vooruitlopend aan de resultaatbestemming is toegevoegd aan de algemene reserve.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein
Sociaal domein
Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Interne beheersing investeringskredieten

De afgelopen jaren hebben hoge investeringen plaatsgevonden, in het bijzonder in de riolering, het nieuwe stadhuis en de Port of Den Helder. Voor de komende jaren zijn eveneens hoge investeringen begroot. Dit vereist naar onze mening een strakke regie op en beheersing van investeringskredieten.

Zoals we bij onze analyse van de jaarafsluiting hebben opgemerkt, hebben er op dit gebied veel correcties plaatsgevonden in de financiële administratie., omdat de realisatie van de investeringskredieten niet altijd juist wordt verantwoord. Dit is in het bijzonder het geval bij verzamelkredieten, bij kredieten waarbij sprake is van financiering van derden en bij projecten die deels vanuit de exploitatie worden gefinancierd.

Wij hebben van het college begrepen dat reeds actie is ondernomen om de interne beheersing van de kredieten te verbeteren.

Onderhoudsvoorzieningen nog niet in de breedte ingesteld.

In 2023 zijn voor diverse categorieën kapitaalgoederen, zoals wegen, geactualiseerde beheerplannen vastgesteld. Hierdoor zou het volgens het BBV mogelijk moeten zijn om kosten voor groot onderhoud te egaliseren door middel van voorzieningen.

Het college heeft echter geconstateerd dat de interne beheersing binnen het fysiek domein ten aanzien van het onderhoud nog niet toereikend is om de onderhoudsvoorzieningen goed te kunnen onderbouwen. Derhalve zijn in de jaarrekening geen onderhoudsvoorzieningen verantwoord.

Schattingen binnen het fysiek domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht. De schattingen die zijn gehanteerd bij de waardering van de grondexploitaties hebben wij op de volgende pagina beoordeeld.

Managementschatting	Oordeel
Waardering immateriële vaste activa	Evenwichtig
Waardering materiële vaste activa	Evenwichtig

Grondexploitaties zijn geactualiseerd.

Als onderdeel van de jaarafsluiting heeft er een actualisatie van de grondexploitaties plaatsgevonden. Op de volgende pagina hebben wij de resultaten hiervan grafisch weergegeven.

De boekwaarde van de grondexploitaties is toegenomen van EUR 10,1 miljoen naar EUR 10,9 miljoen. De belangrijkste reden hiervan is dat de kosten die gemaakt zijn in exploitatie Molenwerf, vooral kosten voor bouwrijp maken, nog niet zijn goedge maakt met opbrengsten uit grondverkoop. Dit heeft een effect van EUR 0,4 miljoen. De overige toename wordt veroorzaakt door de exploitatie Willem Alexanderhof. In deze exploitatie hebben voor EUR 2,7 miljoen aan investeringen plaatsgevonden en zijn voor EUR 2,5 miljoen gronden verkocht. Tevens is de verliesvoorziening gedaald met EUR 0,1 miljoen.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Ontwikkelingen in exploitatie Willem Alexanderhof

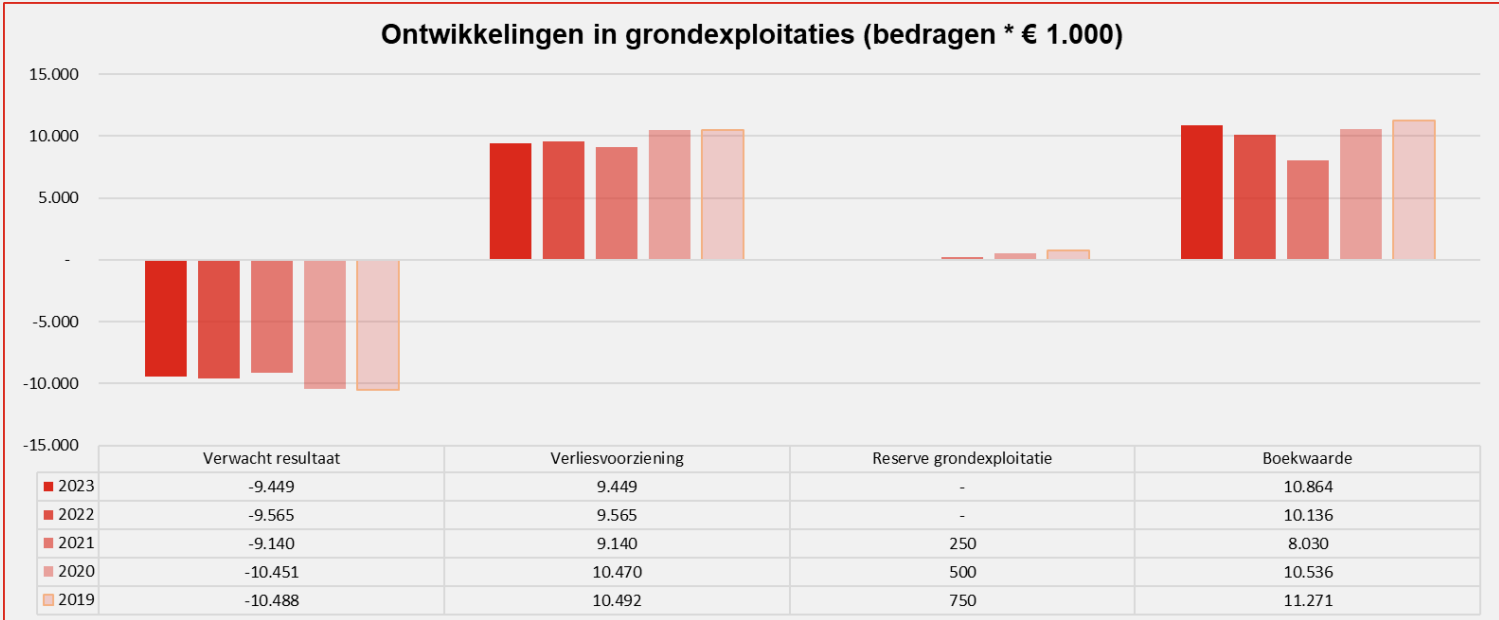
Op basis van de herziening van beide grondexploitaties hebben wij geconstateerd dat de exploitatie Molenwerf redelijk stabiel is. Binnen de exploitatie Willem Alexanderhof hebben wel ontwikkelingen plaatsgevonden, zoals aan de kostenkant als de opbrengstenkant. Per saldo zijn deze ontwikkelingen bijna resultaatneutraal.

De ontwikkelingen zitten voornamelijk in een verschuiving in de programmering. Er is een aangepaste verkaveling gemaakt, waardoor bij de vrijstaande woningen de kaveloppervlaktes verkleind zijn. Tevens is er geschoven met (de samenstelling van) rijwoningen en zijn ook hier de kaveloppervlaktes aangepast.

Overigens hebben wij begrepen dat programmering van de grondexploitatie verder geoptimaliseerd zal worden. Wij benadrukken dat materiële wijzigingen in de programmering goedgekeurd moeten worden door de gemeenteraad.

Schattingen gehanteerd bij waardering van grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In de tabel op de volgende pagina zijn onze bevindingen weergegeven.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Managementschatting	Oordeel	Toelichting
Gehanteerde rekenrente	Evenwichtig	Het college rekent binnen de grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 0,68% (2022: 0,70%). Dit percentage sluit, in overeenstemming met het BBV, aan op het werkelijke rentepercentage over het vreemde vermogen bij gemeente Den Helder.
Kostenstijging	Evenwichtig	De verwachte kostenstijging binnen de exploitatie Molenerf is 5%. Dit is aan de bovenkant van de interval uit het rapport van extern specialist Metafoor voor 2024. Bij het project Willem Alexanderhof wordt voor 2024 een kostenstijging verwacht van 3% en voor 2025 en verder van 2%. Dit ligt voor beide jaren in het midden van het interval van Metafoor. Op basis hiervan vinden wij de kostenschattingen evenwichtig.
Opbrengstenstijging	Evenwichtig	Het rapport van Metafoor houdt rekening met een stabiel prijsniveau of lichte daling in de meterprijzen over de hele breedte van het grondspectrum. De opbrengsten in de exploitatie Molenwerf worden echter met 2% geïndexeerd en in de exploitatie Willem Alexanderhof met maximaal 1,5%. Deze indexaties zijn contractueel vastgelegd in de koopovereenkomst, respectievelijk de ontwikkelovereenkomst. Daarom achten wij de schattingen evenwichtig
Gehanteerde programmering	Evenwichtig	De programmering van de grondexploitaties is gebaseerd op actuele omstandigheden van de markt, gemaakte afspraken met marktpartijen. interne en externe adviezen, onderzoeken en politieke uitgangspunten ten aanzien van woningbouw en werkgelegenheid. De programmering in de exploitatie Willem Alexanderhof iets gewijzigd. Wij achten de op marktinformatie gebaseerde inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden.
Verkoopprijzen	Evenwichtig	De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitaties zijn gebaseerd op de afspraken in de verkoop- en ontwikkelingsovereenkomst. Daarom achten wij de schatting evenwichtig.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Interne beheersing sociaal domein

De interne beheersing binnen het sociaal domein van uw gemeente heeft zich in 2023 positief ontwikkeld.

Positieve ontwikkelingen in de interne beheersing van Wmo

Het team Wmo heeft het afgelopen jaar een goede ontwikkeling doorgemaakt, mede door uitbreiding van in het aantal vaste medewerkers. De verbeteringen in de processen en de kwaliteit van het team hebben er ertoe geleid dat er geen bevindingen zijn geconstateerd door de VIC, noch door ons.

Beheersing kosten van Jeugdzorg heeft de aandacht

Ook door het team Jeugd zijn belangrijke stappen gezet om de interne beheersing te verbeteren. Dit heeft geleid tot een daling van de door de VIC geconstateerde formeel fouten en onduidelijkheden. De processen binnen dit team blijven echter kwetsbaar.

Naast de beheersing van het primaire proces, heeft het team ook goede stappen gezet in de beheersing van de zorgkosten. Dit heeft er onder andere toe geleid dat bij herindicering van zorg scherper gekeken wordt naar behaalde doelen, of het voortzetten van zorg nodig is en of de zorg nog past bij de cliënt..

Een andere verbetering van de interne beheersing van de zorgkosten is het dashboard Jeugdzorg. Hoewel het gebruik van het dashboard nog in de kinderschoenen staat, is de opzet van het dashboard een goede stap vooruit.

Prestatielevering van de zorg is deels intern vastgesteld

Zoals bij de samenvatting van onze detailbevindingen hebben opgemerkt, heeft het college in 2023 voor het eerst zelf aantoonbaar de prestatielevering vastgesteld van de zorg die is ingekocht bij de zorgaanbieders die voor minder dan EUR 75.000 aan zorg hebben geleverd voor uw gemeente. Dit is een mooie verbetering ten opzichte van vorig jaar.

Voor de zorgverleners die een totale productie leveren van meer dan EUR 75.000 bent u nog steeds afhankelijk van de productie-verantwoording voorzien van een accountantsverklaring waaruit blijkt dat de zorg daadwerkelijk geleverd is. Wij adviseren om ook voor deze zorgverleners de afhankelijk van derde partijen te verminderen door zelf de levering van de zorgprestaties vast te stellen.

Schattingen binnen het sociaal domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht. De schattingen die zijn gehanteerd bij de waardering van de grondexploitaties hebben wij op de volgende pagina beoordeeld.

Managementschatting	Oordeel
Nog te betalen zorgkosten	Evenwichtig

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Wij hebben een analyse uitgevoerd van de kosten van uw sociaal domein. Hierbij hebben wij onderscheid gemaakt in de aard van de kosten en deze vergeleken met de primaire en bijgestelde begroting, alsmede met de werkelijke kosten over vorig jaar.

Werkelijke kosten iets lager dan in de bijgestelde begroting

In de grafiek op de volgende pagina hebben wij de opbouw en ontwikkeling van de totale kosten in het sociaal domein opgenomen. De primaire begroting van het sociaal domein ging uit van EUR 103,4 miljoen aan totale kosten. In de tussentijdse rapportages is dit bijgesteld naar EUR 123,6 miljoen. De toename van de verwachte kosten heeft plaatsgevonden over alle deelgebieden van het domein, dus zowel inkomen, participatie, preventie en zorg.

Hieruit blijkt dat de totale kosten in het sociaal domein bij de primaire begroting te laag waren ingeschat. Dit heeft de organisatie op basis van de ontwikkelingen in de jaarrekening 2022 proactief gesignaleerd en gecorrigeerd in de eerste tussenrapportage 2023. Wij hebben in onze Boardletter reeds aangegeven dat de interne beheersing van de (ontwikkeling van de) zorgkosten de aandacht heeft van het college. Dit moet leiden tot een verhoging van de kwaliteit van de primaire begroting.

De werkelijke kosten in de jaarrekening bedragen EUR 121,5 miljoen. Dit is EUR 2,1 miljoen minder dan de bijgestelde begroting. Deze besparing is vooral te danken aan het deelgebied participatie. Binnen dit deelgebied vallen de kosten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De werkelijke kosten hiervoor bleken, net als bij veel andere gemeenten, EUR 1,0 miljoen lager te zijn dan verwacht. Tevens is een positieve eindafrekening ontvangen van GrGa die EUR 0,4 miljoen hoger was dan verwacht.

Op het deelgebied inkomen is EUR 0,8 miljoen bespaard ten opzichte van de bijgestelde begroting. Hiertegenover staat een overschrijding van de budgetten voor jeugdzorg van EUR 1,3 miljoen.

Meer nadruk op preventie en toegang tot sociaal domein

De kosten van het sociaal domein over 2023 zijn met EUR 6,2 miljoen (5,4%) toegenomen ten opzichte van 2022. De belangrijkste reden hiervoor is dat er vanaf 2023 meer nadruk wordt gelegd door het college op de preventie, toegang tot het sociaal domein en eerstelijnsvoorzieningen. Tijdens de accountantscontrole 2022 hadden wij deze beleidswijziging al vernomen van het college.

De kosten voor preventie, toegang en eerstelijnsvoorzieningen bedroegen in 2022 EUR 2,3 miljoen. In 2023 is dit gestegen naar EUR 6,8 miljoen. Een deel hiervan komt vanuit andere taakvelden vanwege een wijziging van de verplichte taakvelden in 2023, maar dit is een relatief beperkt aandeel.

Ook de kosten voor inkomen en participatie zijn toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar. Dit heeft voor een belangrijk deel te maken met actuele dossiers, zoals de toeslagenproblematiek, de opvang van Oekraïense vluchtelingen en de energietoeslag. Tegenover deze hogere kosten staan hogere bijdragen vanuit de Rijksoverheid.

De totale zorgkosten zijn ten opzichte van voorgaand jaar gestabiliseerd. De kosten voor de Wmo zijn EUR 1,0 miljoen hoger dan voorgaand jaar, de kosten voor de jeugdzorg EUR 1,4 miljoen lager. Dit laatste wordt veroorzaakt door een verschuiving naar de kosten voor eerstelijnsvoorzieningen.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

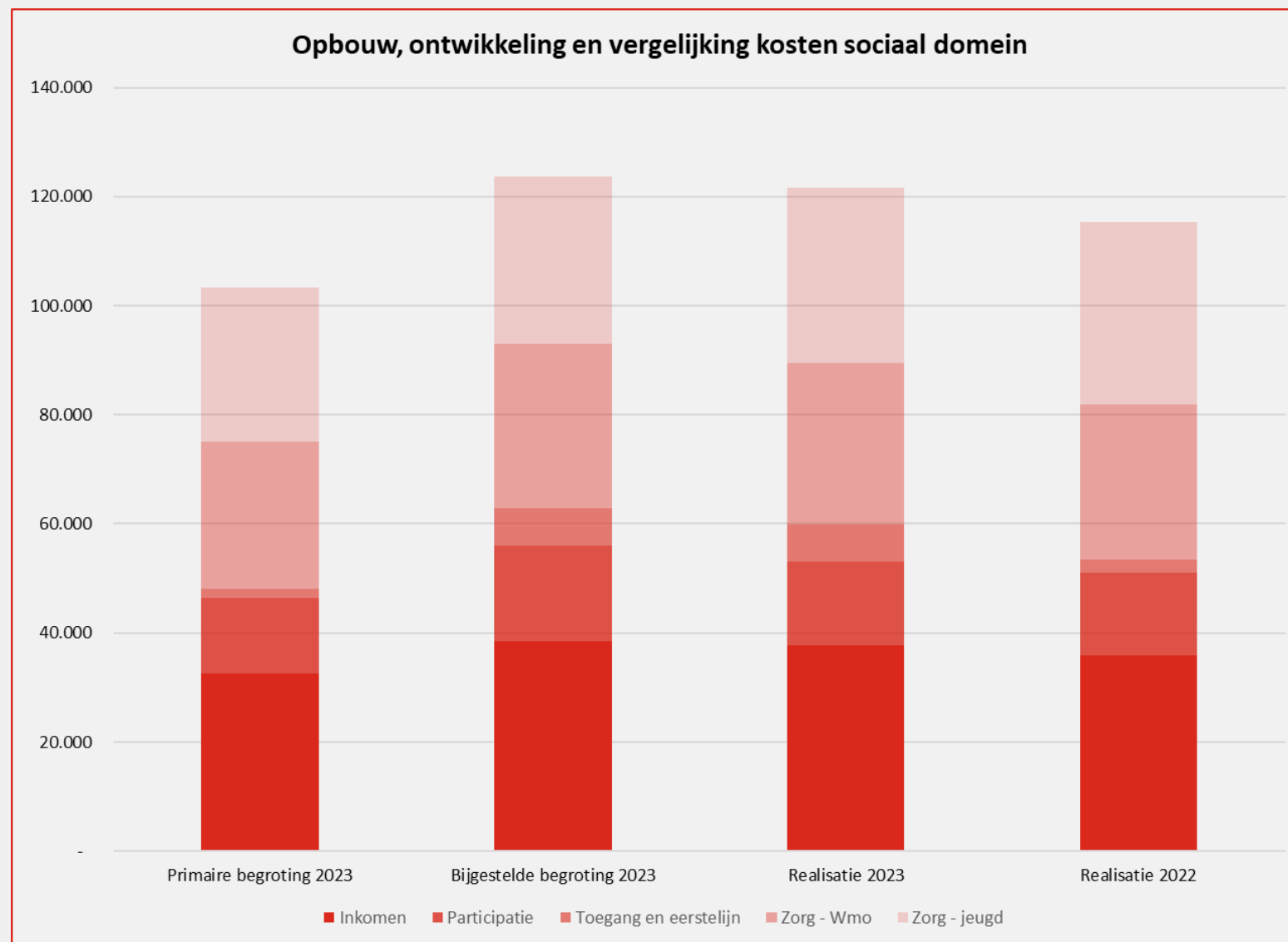

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Uw kosten in het sociaal domein verder geanalyseerd

We hebben de ontwikkeling van de kosten binnen het sociaal domein in beeld gebracht over de afgelopen vijf jaar, alsmede een doorkijk gegeven naar de primaire begroting 2024. Ook hebben wij deze kosten afgezet tegen de kosten van andere gemeenten met uw omvang, de provincie Noord-Holland, de gemeenten in de Noordkop en met Nederland als geheel. Dit hebben wij langs twee invalshoeken gedaan, namelijk de kosten per inwoner en als percentage van uw totale begroting.

Het totale bedrag per inwoner dat uw gemeente betaald aan het sociaal domein over 2023 bedraagt EUR 2.151. Dit is gelijk aan 46,8% van de gehele begroting. Hiermee geeft u meer uit aan het sociaal domein dan andere gemeenten. Zo gaf de gemiddelde gemeente in Nederland n 2022 EUR 1.679 (37,2% van de begroting) uit per inwoner en andere gemeenten in uw omvangklasse EUR 1.406 (36,4% van de begroting). Hetzelfde beeld is te zien als we de vergelijking maken met de gemeenten in de regio en in de provincie. Een belangrijke reden hiervoor is de samenstelling en demografische ontwikkeling van de bevolking van uw gemeente.

De kosten per inwoner in het sociaal domein zijn sinds 2019 toegenomen met bijna 30%. Dit houdt gelijke trend met de toename van de totale begroting van de gemeente. In 2023 werd zoals hiervoor al gemeld 46,8% van de totale begroting uitgegeven aan het sociaal domein. In 2019 was dit 45,1%. Ook uit de grafiek hiernaast blijkt dat het aandeel dat het sociaal domein heeft in de totale begroting van uw gemeente over de laatste vijf jaar redelijk stabiel is.

Opbouw, ontwikkeling en vergelijking kosten sociaal domein

Entity	Inkomen	Participatie	Toegang en eerstelijns	Zorg - Jeugd	Zorg - Wmo
Den Helder 2024 (B)	~650	~250	~150	~100	~100
Den Helder 2023	~950	~100	~150	~100	~100
Den Helder 2022	~900	~100	~150	~100	~100
Den Helder 2021	~850	~100	~150	~100	~100
Den Helder 2020	~850	~100	~150	~100	~100
Den Helder 2019	~750	~100	~150	~100	~100
Grootte 45.000-60.000	~750	~100	~150	~100	~100
Regio Kop N-H	~650	~100	~150	~100	~100
Noord-Holland 2022	~950	~100	~150	~100	~100
Nederland 2022	~900	~100	~150	~100	~100

Opbouw, ontwikkeling en vergelijking kosten sociaal domein

Entity	Inkomen	Participatie	Toegang en eerstelijns	Zorg - Jeugd	Zorg - Wmo
Den Helder 2023	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Den Helder 2022	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Den Helder 2021	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Den Helder 2020	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Den Helder 2019	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Grootte 45.000-60.000	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Regio Kop N-H	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Noord-Holland 2022	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%
Nederland 2022	~15%	~5%	~5%	~3%	~3%

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar

Het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2023 aanvaardbaar zijn.

Waardering kapitaalbelang in Willemsoord onzeker

Eén van de significantie risico's die wij hebben gedefinieerd voor onze controle van de jaarrekening 2023 is dat de waardering van het kapitaalbelang in Ontwikkelings- en Exploitiemaatschappij Willemsoord B.V. (hierna: Willemsoord) niet juist is. Feitelijk komt dit erop neer dat het kapitaalbelang duurzaam minder waard is dan het bedrag wat voor het kapitaalbelang betaald is. In dit licht is het van belang dat de gemeente inzicht heeft in de feitelijke financiële situatie van het Willemsoord.

Op basis van de jaarrekening 2022 hebben wij voorgaand jaar geconstateerd dat de liquiditeit van Willemsoord zeer slecht is, vooral omdat een belangrijk deel van de investeringen is gefinancierd met een kortlopend rekening courant krediet. Dit is een belangrijke reden geweest van het college om Willemsoord een langlopende hypothecaire lening te verstrekken tegen een relatief lager rentepercentage.

Zonder deze herfinanciering was het risico aanzienlijk dat Willemsoord niet aan haar verplichten zou kunnen voldoen. Dit wordt versterkt omdat wij hebben begrepen dat Willemsoord te maken heeft met een uitdagende onderhouds- en duurzaamheidsopgave. Inmiddels heeft een extern onderzoeksbureau onderzoek uitgevoerd naar, onder andere, de financiële positie van Willemsoord. Uw raad is over de uitkomsten van dit onderzoek geïnformeerd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek heeft het college een onderbouwde positie ingenomen ten aanzien van de waardering van het kapitaalbelang in de jaarrekening 2023. De positie van het college is dat er meer tijd, onderzoek en besluitvorming van de gemeenteraad nodig is voordat een getrouwe waardering van het kapitaalbelang in Willemsoord mogelijk is.

De huidige boekwaarde van het kapitaalbelang is EUR 5,5 miljoen. Hoewel wij het jammer vinden dat er nog geen duidelijkheid is, begrijpen wij op basis van de beschikbare informatie de positie van het college. Het leidt er echter toe dat er nog steeds een onzekerheid is over de waardering van het kapitaalbelang in Willemsoord. Deze onzekerheid is door het college tot uitdrukking gebracht in de toelichting op de jaarrekening. Omdat deze toelichting onderdeel is van de jaarrekening, geeft de jaarrekening als geheel een getrouw beeld, waardoor we de onzekerheid niet hebben meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening als geheel. Wel hebben wij in onze controleverklaring een benadrukking opgenomen die verwijst naar de toelichting van de onzekerheid door het college.

Belangrijkste boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Mogelijke claim van derden niet voorzien in jaarrekening

In de paragraaf Weerstandsvermogen heeft het college gemeld dat er een n hoger beroep een claim door een derde partij is ingediend met een maximaal risico voor de gemeente van EUR 659.000. Het college is van mening dat de eerdere uitspraak van de Rechtbank voldoende is en ziet geen aanleiding waarom de rechter in hoger beroep tot een hogere of andere uitspraak zal komen. Daarom heeft het college geen voorziening gevormd voor het risico dat deze claim alsnog betaald moet worden. Op basis van de beschikbare controle-informatie zijn wij akkoord gegaan met het standpunt van het college.

Overschot op taakveld Afval niet opgenomen in voorziening

Uit de paragraaf Lokale heffingen blijkt een positief resultaat op het taakveld Afval van EUR 832.000. In beginsel verplicht artikel 44 lid 2 BBV echter dat er bij een overdekking van de afvalstoffenheffing een voorziening wordt gevormd ten laste van het resultaat omdat het geld betreft dat van derden is ontvangen met een specifiek bestedingsdoel.

In het BBV zijn echter ook mogelijkheden om af te zien van een dergelijke voorziening. Het BBV geeft in beginsel aan dat het begrote tarief aan afvalstoffenheffing maximaal kostendekkend mag zijn. Mocht in de realisatie een afwijking zitten dan MAG de gemeente een voorziening ex artikel 44 lid 2 (tariefegalisatie) gebruiken om fluctuaties in de tarieven tegen te gaan. De keuze om te egaliseren is niet verplicht, maar een mogelijkheid. De voorziening MOET echter gevormd worden in het geval heffingen en rechten bij de burger via tarieven geïnd zijn en de baten vervolgens wegens vertraging in de uitvoering niet uitgegeven zijn.

Wij hebben geconstateerd dat het overschot in 2023 niet door een dergelijke reden is veroorzaakt. Er is sprake van een eenmalige afrekening van NEDVANG en een reguliere afrekening van HVC die gunstig is uitgevallen. Hierdoor kan uw raad besluiten om het overschot ten gunste te brengen van de algemene reserve, maar staat het u ook vrij om via de resultaatbestemming een bestemmingsreserve te vormen.

Schattingen binnen het domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering financiële vaste activa	Evenwichtig
Waardering kortlopende vorderingen	Evenwichtig
Waardering pensioenvoorziening wethouders	Evenwichtig
Waardering voorziening spaarverlof	Evenwichtig

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

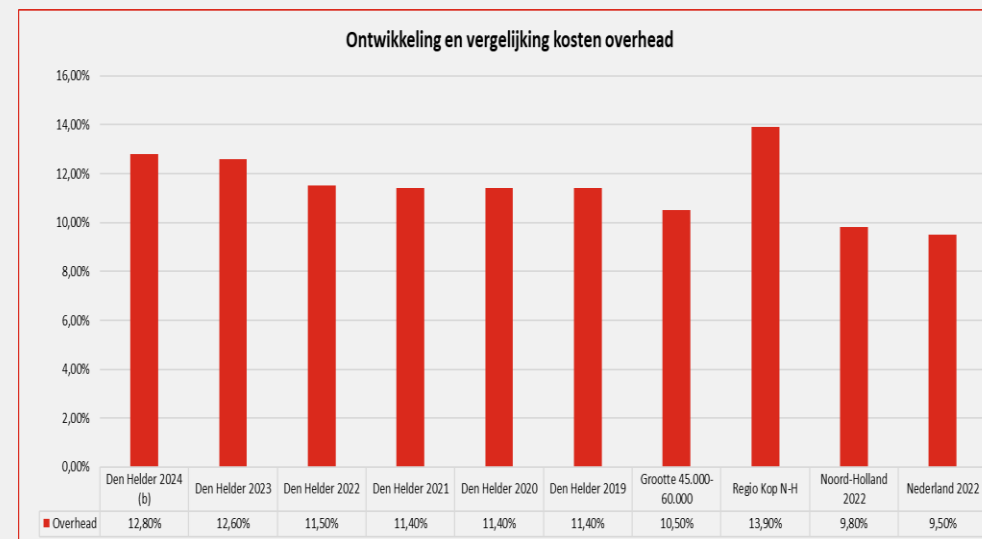
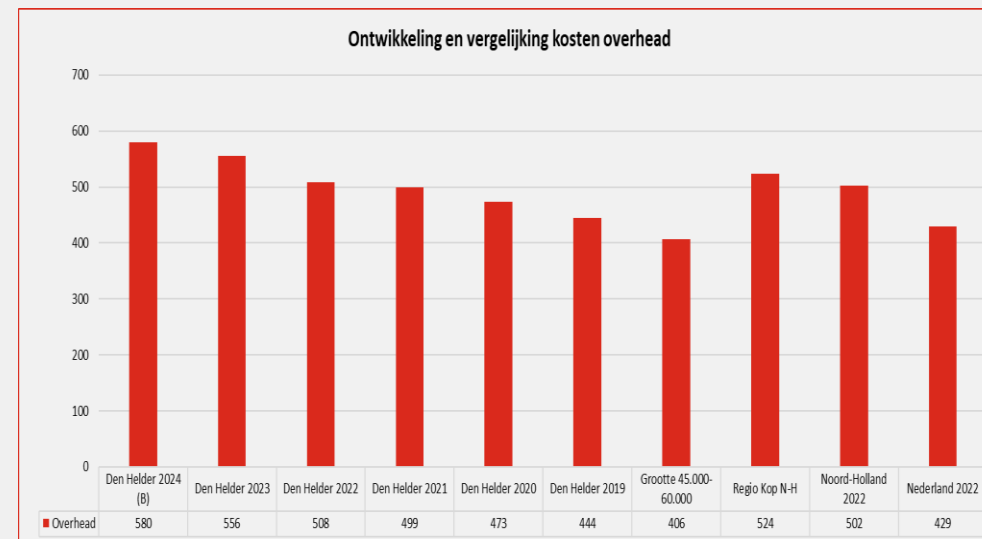
Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Uw overhead nader geanalyseerd

In de grafieken aan de rechterzijde van deze pagina hebben wij de ontwikkeling van uw overheadkosten in beeld gebracht over de afgelopen vijf jaar, alsmede een doorkijk gegeven naar de primaire begroting 2024. Ook hebben wij deze kosten afgezet tegen de overheadkosten van andere gemeenten met uw omvang, de provincie Noord-Holland, de gemeenten in de Noordkop en met Nederland als geheel. Dit hebben wij langs twee invalshoeken gedaan, namelijk de overheadkosten per inwoner en als percentage van uw totale begroting.

Beide invalshoeken geven eenzelfde beeld. De afgelopen vijf jaar zijn de kosten op het taakveld overhead bij uw gemeente gestaag toegenomen, met een sterkere toename in 2023. Per inwoner betaalde u in EUR 556 aan overhead. Dit is gelijk aan 12,6% van de begroting. Dit is hoger dan andere gemeenten. Alleen in de regio Kop van Noord-Holland wordt relatief een hoger bedrag aan overhead betaald. De reden hiervan is dat gemeente Hollands Kroon alle medewerkers beschouwd als overhead.

Hierbij benadrukken wij dat de toedeling van de kosten aan het taakveld Overhead subjectieve elementen kent en bij iedere gemeente anders kan zijn. Het trekken van conclusies op basis van deze benchmark is daarom niet goed mogelijk. Het college heeft ons bevestigd dat bij de begroting 2025 nadrukkelijk aandacht besteed zal worden aan de notitie Overhead van de commissie BBV om tot een meer zuivere toedeling van de overhead te komen.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

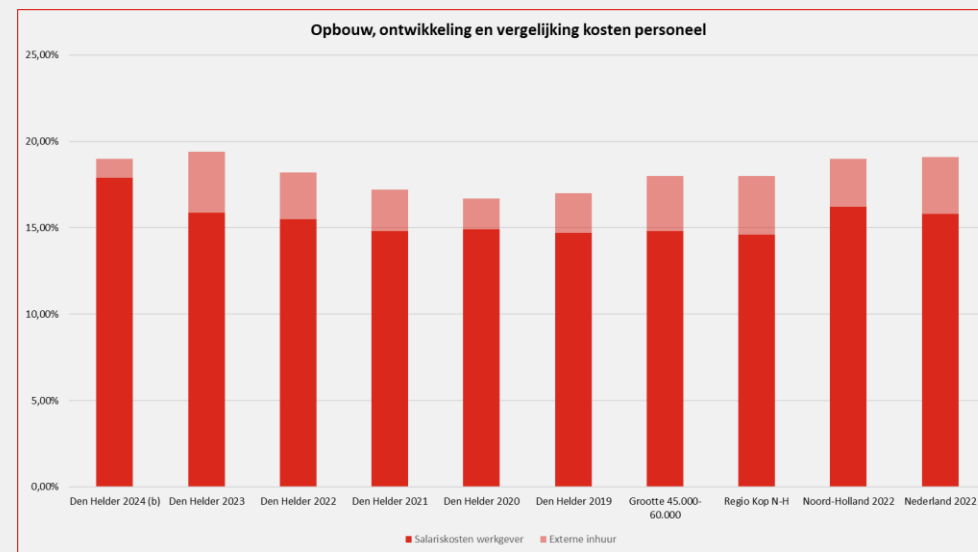
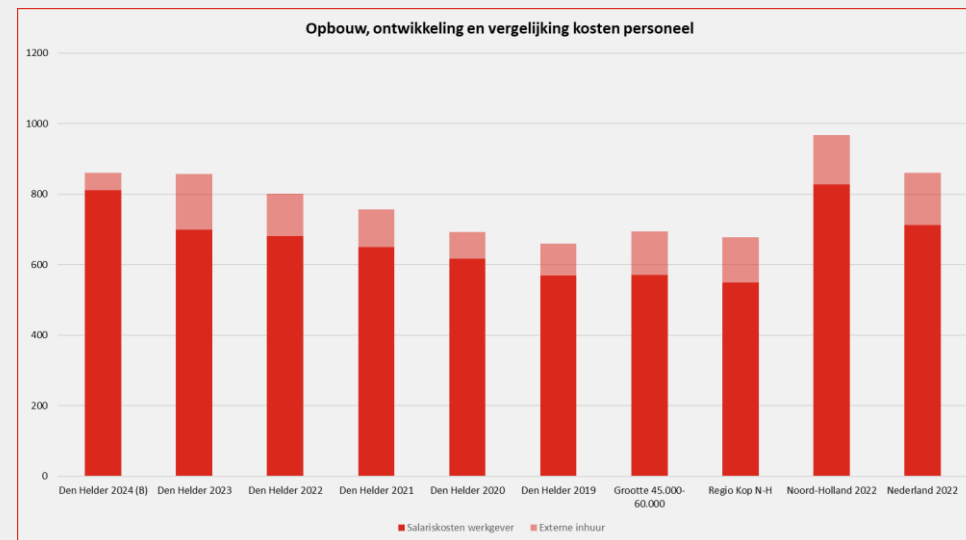
Uw personeelskosten nader geanalyseerd

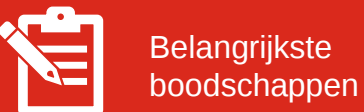
Net als voor de overhead, hebben wij een nadere analyse uitgevoerd op de kosten van uw personeel. Hierbij hebben wij onderscheid gemaakt in medewerkers die bij u in dienst zijn en medewerkers die u extern inhuurt. We hebben de ontwikkeling van deze kosten in beeld gebracht over de afgelopen vijf jaar, alsmede een doorkijk gegeven naar de primaire begroting 2024. Ook hebben wij deze kosten afgezet tegen de personeelskosten van andere gemeenten met uw omvang, de provincie Noord-Holland, de gemeenten in de Noordkop en met Nederland als geheel. Dit hebben wij langs twee invalshoeken gedaan, namelijk de kosten per inwoner en als percentage van uw totale begroting.

Opbouw en ontwikkeling van de personeelskosten

In de grafieken aan de rechterzijde van deze pagina hebben wij de opbouw en ontwikkeling van de totale personeelskosten opgenomen. Hieruit blijkt dat het bedrag dat u per inwoner aan personeel betaald vanaf 2019 is toegenomen van EUR 660 naar EUR 857. Ten opzichte van de begroting is dit een toename van 17,0% van de totale begroting naar 19,4%. De belangrijkste reden hiervoor zijn de extra taken die vanuit de Rijksoverheid aan de gemeenten zijn overgedragen.

De totale personeelskosten uitgedrukt als percentage van de totale begroting, liggen op hetzelfde niveau met andere gemeenten met u omvang en de andere gemeenten in de regio.

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Ons beeld van het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening

In dit onderdeel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van (de kwaliteit van) het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening.

Over het algemeen zijn wij tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Bij de start van de controle waren de door ons gevraagde documenten voor het grootste deel beschikbaar, waardoor we een goede start hebben kunnen maken met onze controlewerkzaamheden. Wij hebben echter ook een aantal aandachtspunten die ervoor kunnen zorgen dat de jaarrekeningcontrole volgend jaar efficiënter kan plaatsvinden:

Kwaliteit jaarstukken bij start controle niet voldoende

Bij de start van de jaarrekeningcontrole waren de concept jaarstukken beschikbaar. De kwaliteit van deze versie van de jaarstukken was niet in overeenstemming met onze verwachtingen. Hierdoor hebben wij bevindingen gedaan en vragen moeten stellen die voorkomen hadden kunnen worden. Daarom hebben wij het college aangeraden om bij de controle van volgend jaar:

- Bij de start van de jaarrekeningcontrole de concept jaarstukken gereed en zichtbaar gecontroleerd te hebben aan de hand van de checklist jaarverslaggeving;
- De teksten in de jaarstukken, in het bijzonder in de programmaverantwoording en de paragrafen, kritisch te beoordelen en door een derde medewerker te laten tegenlezen, voordat de jaarstukken aan ons worden verstrekt.

Het college onderschrijft deze bevinding en past waar nodig de werkwijze en planning voor de jaarrekening 2024 hierop aan.

Hoog aantal correcties in de financiële administratie

Bij de controle van jaarrekening gebruiken wij een volledige export uit de financiële administratie, zodat alle financiële mutaties voor ons zichtbaar zijn. Aan de hand van deze export beoordelen we ook de hoeveelheid correctieboekingen. Dit is voor ons een indicatie van de kwaliteit van de basisadministratie.

In de export van 2023 viel ons op dat er veel meer correctieboekingen hebben plaatsgevonden dan voorgaand jaar, in het bijzonder ten aanzien van investeringskredieten. De reden hiervoor is dat gedurende het jaar facturen niet altijd op het juiste investeringskrediet worden verantwoord, bijvoorbeeld als er sprake is van verzamelkredieten. Vanuit het team Financiën is dit tijdens het afsluitproces signaleerd en gecorrigeerd. Ondanks dat deze correcties nodig waren, zijn wij blij met het feit dat de organisatie de onjuistheden zelfstandig heeft geconstateerd en hierin een kwaliteitsslag heeft gemaakt. Wij verwachten daarom dat het hoge aantal correcties een incident zal zijn, die nodig was om de administratie op niveau te brengen.

Beperkt aantal correcties naar aanleiding van onze controle

Een indicatie voor de kwaliteit van het afsluitproces is het aantal correcties dat voorkomt uit onze controle. Wij hebben drie correcties met een materieel effect voorgesteld, die alle drie betrekking hadden op de classificatie van posten in de balans. Hiervan zijn er twee gecorrigeerd. Een verschil in de classificatie van nog te ontvangen bedragen van EUR 372.000 is niet aangepast.

Wel hebben wij diverse onjuistheden geconstateerd in de toelichtingen, in het bijzonder in het verloopoverzicht van de vaste activa. Deze zijn allemaal gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

Naar onze mening is de interne beheersing binnen uw gemeente als geheel **voldoende** om tot een getrouwe jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording te komen. Onze mening wordt ondersteund door de bevindingen die voortkomen uit de werkzaamheden van de VIC.

Deze positieve boodschap wil echter niet zeggen dat er geen verbeteringen mogelijk, en op enkele onderdelen noodzakelijk, zijn. Deze hebben wij voor u samengevat in onze Boardletter die op 13 december 2023 met de Auditcommissie is besproken. Ook in de rapportage van de VIC zijn zeer waardevolle aanbevelingen opgenomen.

Op de volgende [pagina](#) hebben wij voor de belangrijkste processen onze visie gegeven op de kwaliteit van de interne beheersing in het kader van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording, inclusief de vooruitgang ten opzichte van het voorgaande jaar.

	Belangrijkste boodschappen
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
Afsluitproces	
Overzicht processen	
VIC	
Risicomanagement en fraude	
IT-omgeving	
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

Proces	Status	Tov 2022	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Debiteuren en verkoopfacturatie	●	Gelijk	Veel handmatige werkzaamheden; hoge foutgevoeligheid
Omgevingsvergunningen	●	Beter	Bouwkosten vaker gecontroleerd; koppeling K2F en PB
Ontvangen subsidies	●	Gelijk	Geen centraal subsidieregister; volledigheid niet gewaarborgd
Huren en pachten	●	Gelijk	Geen koppeling tussen VBS en K2F; veel handmatige acties
Treasury	●	Gelijk	
Inkopen en factuurverwerking	●	Gelijk	Prestatielevering niet gewaarborgd en niet altijd aantoonbaar
Betalingsorganisatie	●	Gelijk	Geen afgedwongen vier-ogen bij betalingen GWS Suite
Aanbestedingen	●	Beter	Ingeschatte duur van overeenkomst, alsmede inhuur. Voor de inhuur is in augustus een DAS geïmplementeerd.
Personeel- en salarisadministratie	●	Gelijk	
Wmo	●	Beter	Onderbouwing van besluiten niet altijd zichtbaar, processen zijn niet volledig beschreven
Jeugd	●	Beter	Verordening is verouderd; processen zijn niet beschreven
Verstrekke subsidies	●	Gelijk	Voorwaarden en maatschappelijke effecten niet bewaakt
Participatiewet	●	Gelijk	
Memoriaalboekingen	●	Gelijk	Geen functiescheiding tussen initiëren en uitvoeren boekingen
Risicomanagement	●	Gelijk	(Fraude)risicomanagement niet geborgd in de organisatie
Beheersing Verbonden partijen	●	Gelijk	

Legenda	Betekenis
●	Urgente bevindingen in het proces; materiële bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
●	Belangrijke bevindingen in het proces; geen bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
●	Geen belangrijke bevindingen in het proces

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van en onze samenwerking met de VIC

Wij zijn erg blij met de samenwerking met de VIC. Ons beeld van de (verbijzonderde) interne controle is dat de adviseurs VIC hun werkzaamheden zeer nauwgezet, kritisch en zorgvuldig uitvoeren. Hierdoor kunnen wij op een goede wijze gebruik maken van hun werkzaamheden. Omdat de VIC gepositioneerd is binnen Team Financiën in de eerste lijn, kunnen we echter niet steunen op de werkzaamheden. Met andere woorden: we dienen zelfstandig aanvullende werkzaamheden uit te voeren op processen en transacties die een verhoogd risico hebben dat ze een fout van materieel belang bevatten.

In onze Boardletter hebben wij de positie van VIC binnen het Team Financiën reeds besproken. Op dat moment heeft de organisatie aangegeven dat de huidige positionering een bewuste keuze is. Naar de mening van het college zijn er voldoende waarborgen aanwezig om de onafhankelijkheid van de VIC te waarborgen.

VIC plan is in 2023 goed doorontwikkeld

In 2023 is het VIC plan op een goede manier verder doorontwikkeld. Een belangrijke verbetering is dat er meer aandacht is voor frauderisico's. Daarnaast is de risicoclassificatie per proces beter onderbouwd. Desalniettemin zien wij mogelijkheden om de VIC en haar controleplan nog verder door te ontwikkelen. Deze hebben wij eerder in onze Boardletter met u gedeeld.

VIC rapportage 2023

Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij gebruik gemaakt van de VIC-rapportage over 2023. Wij zijn blij met de kritische en gedetailleerde bevindingen die in dit rapport zijn opgenomen. Het geheel is goed gestructureerd en overzichtelijk vormgegeven. Het rapport is voorzien van concrete adviezen die goed toepasbaar zijn in de praktijk. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de opvolging van bevindingen en adviezen van de VIC en de accountant uit eerdere jaren.

Een punt van aandacht blijft de conclusievorming naar aanleiding van de gedane bevindingen voor de verdere werkzaamheden van de VIC, de externe accountant of de rechtmatigheidsverantwoording. Wij nemen dit mee in onze samenwerking bij de controle van de jaarrekening 2024.

De belangrijkste bevindingen van de VIC zijn geïntegreerd in dit accountantsverslag en meegewogen in ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Risicomanagement is in ontwikkeling

Het risicomanagementproces is opgenomen in het *Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement gemeente Den Helder*. Hierin is een duidelijke uiteenzetting gegevens van de achtergrond, doelen en kaders van het risicomanagementproces binnen de gemeente.

In het beleidskader is terecht benoemd dat risicomanagement bij veel gemeenten nog onvoldoende een onderdeel vormt van de normale bedrijfsvoering. Wij zien dat binnen gemeente Den Helder goede eerste stappen zijn gezet om dit te realiseren, maar dit proces is nog niet afgerond. De kaders zijn goed uiteengezet in het Beleidskader, maar moeten nog in de volle breedte in de organisatie worden geïmplementeerd. Een voorbeeld is dat risicomanagement nog niet in de processen van de organisatie is geïntegreerd. Tevens is er nog beperkt aandacht voor fraude- en IT-risico's.

Op dit moment worden risico's uit de organisatie gehaald en geëvalueerd als gevolg van de door het BBV afgedwongen actualisatie bij de begroting en jaarrekening, en nog niet een gestructureerd proces om het risicoprofiel van de gemeente te beheersen. Wij raden u daarom aan om de uitgangspunten uit het Beleidskader wederom onder de aandacht te brengen van het lijnmanagement. Hoewel de visie van de gemeente is dat risicomanagement een lijnverantwoordelijkheid is, is het naar onze mening van belang dat dit proces door een onafhankelijke medewerker wordt bewaakt, zoals de concerncontroller.

Verantwoordelijkheid voor fraude ligt bij u en het college

De primaire verantwoordelijkheid voor de preventie en detectie van fraude ligt zowel bij u als het college van burgemeester en wethouders. Het is onze verantwoordelijkheid als accountants om door planning en uitvoering van de controle een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de financiële overzichten als geheel vrij zijn van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (of van fouten).

Frauderisico's deels opgenomen in werkzaamheden VIC

Reeds meerdere jaren is fraude binnen de publieke sector een belangrijk onderwerp van gesprek. De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Een dergelijke analyse helpt de organisatie om frauderisicofactoren te identificeren en te beheersen. Hierdoor kan fraude zoveel mogelijk worden tegen gegaan.

Binnen uw gemeente is reeds een opzet gemaakt van een frauderisicoanalyse. Hierbij worden frauderisico's benoemd, inclusief de getroffen beheersmaatregelen. In de werkplannen van de VIC is een deel van deze risico's met bijpassende beheersmaatregelen al opgenomen. Een volgende stap is om de frauderisico's ook te integreren in de dagelijkse bedrijfsvoering van de organisatie, mede als onderdeel van het uit te voeren M&O beleid, zodat ze gaan 'leven' in de organisatie.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Frauderisico's in onze controle

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Naast het betrekken van de interne frauderisicoanalyse hebben wij op basis van onze beroepsregels de volgende aanvullende werkzaamheden uitgevoerd in het kader van fraude:

- Het uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid worden afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico's besproken met de Auditcommissie, het college en de gemeentesecretaris;
- Beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot een verhoogd risico;
- Beoordelen of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Integrale analyse van de financiële administratie op ongebruikelijke boekingen, zoals onverwachte verschuivingen tussen budgetten en/of kredieten;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Nadere werkzaamheden van een proces/transactie in het kader van onvoorspelbaarheid.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Fraude in de controleverklaring

Wij zijn verplicht om in onze controleverklaring een aparte sectie op te nemen over fraude. Hierin staat welke werkzaamheden wij hebben uitgevoerd om frauderisico's te onderkennen die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang en om deze risico's te mitigeren. In de verklaring nemen we ook op wat de belangrijkste waarnemingen en uitkomsten zijn van deze werkzaamheden.

Er is geen overkoepelend M&O beleid

Binnen de gemeente is geen overkoepelend M&O-beleid vastgesteld, waardoor geen algemene uitgangspunten, kaders, beheersmaatregelen en risicogebieden op dit gebied inzichtelijk zijn.

Het beschikken over een overkoepelend M&O-beleid is aan te bevelen omdat de visie en kaders van de gemeenteraad ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik hiermee expliciet naar voren komen. Noodzakelijk is het echter niet. Relevant is dat de in verordeningen en nadere besluiten die daaruit voortkomen voldoende preventieve en repressieve maatregelen zijn opgenomen, alsmede dat de toetsing op deze maatregelen is opgenomen in de interne beheersingsorganisatie. Wij hebben geconstateerd dat dit het geval is.

Geen belangrijke signalen voor integriteitschendingen

Op basis van de informatie verkregen van de vertrouwenspersoon van uw gemeente hebben wij signaleerd dat er geen Belangrijke signalen zijn ontvangen met betrekking tot Integriteitschendingen van eigen medewerkers.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

VIC

Risicomanagement en fraude

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw IT-omgeving en innovatie in de interne beheersing

Algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij een IT-audit naar de opzet en het bestaan van de algemene IT-beheersmaatregelen uitgevoerd. Dit zijn de beheersmaatregelen die uw organisatie heeft getroffen om ervoor te zorgen dat de IT-systemen betrouwbaar en integer zijn. Ze leveren een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking. Hierbij richten wij ons op de voor de jaarrekening belangrijkste applicaties, waaronder:

- Key2Financiën (financiële administratie);
- Suite voor Sociaal Domein (sociaal domein)
- Youforce (salarisadministratie)

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Ons beeld van uw IT-functie is positief

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden zijn wij van mening dat de IT-functie binnen uw gemeente in het kader van de jaarrekening voldoende is, maar op onderdelen kan worden verbeterd. Procedures en werkwijzen zijn gedefinieerd en maatregelen zijn getroffen, maar niet altijd eenduidig uitgevoerd, gedocumenteerd, geformaliseerd en aantoonbaar getoetst op effectieve werking.

Wij ervaren een hoge mate van bewustzijn bij de organisatie van het (toenemende) belang en afhankelijkheid van automatisering en data en dat passende IT-beheersmaatregelen en een goede invulling van de IT-omgeving en IT-functie nodig zijn. De organisatie heeft hiervoor diverse documenten opgesteld met onderliggende tactische plannen en procedures. Wij hebben geadviseerd om de periodieke toetsing van deze plannen en procedures verder te optimaliseren, zodat kan worden aangetoond dat de beheersmaatregelen niet alleen aansluiten bij de risico's, maar ook effectief zijn. Dit vraagt om een eenduidige, structurele en aantoonbare invulling van de genoemde IT-beheersmaatregelen. Wanneer de beheersmaatregelen zijn verlegd naar IT-partners, bijvoorbeeld door het gebruik van Software as a Service, dan bestaat de monitoring hiervan uit het periodiek beoordelen van beschikbare derden-verklaringen of rapportages.

Mede door deze bevindingen hebben wij de controle van de jaarrekening 2023 gegevensgericht uitgevoerd.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

De speerpunten die u als raad aan ons hebt meegegeven hebben wij voor u uitgewerkt

Bij de uitvoering van de controle heeft de Auditcommissie de mogelijkheid gekregen om ons speerpunten mee te geven. Dit zijn aspecten van de organisatie, bedrijfsvoering of jaarrekening die in het verlengde van onze reguliere controle liggen, maar waarover wij met meer aandacht en diepgang zullen rapporteren in ons accountantsverslag.

Voor 2023 heeft de Auditcommissie ons de volgende specifieke speerpunten meegegeven:

- de (financiële) informatiestromen naar de raad en dan met name het tijdig informeren van de raad;
- de verbonden partijen in het algemeen en Zeestad in het bijzonder;

Tijdens onze controle hebben wij specifieke aandacht besteed aan deze speerpunten. Onze bevindingen hebben we hierna uitgewerkt.

De financiële informatiestromen naar de raad en dan met name het tijdig informeren van de raad

De wijze waarop de financiële informatiestromen naar de raad plaatsvinden, inclusief de tijdigheid van deze informatie, is verankerd in de Financiële verordening Den Helder 2024. Hierin staat onder andere welke rapportages opgesteld worden, over welke afwijkingen uw raad geïnformeerd wil worden en op welke wijze afwijkingen van de begroting moeten worden geclassificeerd in het kader van de begrotingsonrechtmatigheid. Hierbij is de interne organisatie van uw gemeente ingericht om nieuwe en gewijzigde financiële inzichten te verwerken in het eerstvolgende P&C product. Om verrassingen in de jaarrekening te voorkomen is in december een slotnota in de P&C cyclus opgenomen om afwijkingen van de tussenrapportages worden gemeld.

Wij hebben samen met de VIC de interne beheersing rondom de financiële informatiestromen beoordeeld, specifiek gericht op begrotingsonrechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij hebben wij geconstateerd dat de interne beheersing toereikend is om de financiële informatiestromen tijdig aan uw raad aan te bieden.

Daarnaast hebben wij beoordeeld welke procedure het college volgt indien zij van mening is dat informatie niet kan wachten tot het volgende P&C document. In dat geval legt het college raadsvoorstellen voor, onder begeleiding van raadsinformatiebrieven. Als er sprake is van een mogelijke financiële bijstelling, dan wordt dit in de raadsinformatiebrief opgenomen. Wij hebben voor het begrotingsjaar 2023 geconstateerd dat deze bijstellingen in het eerste volgende P&C document definitief worden verwerkt.

Wij vinden het belangrijk om aan te geven dat wij voor het doel van dit verslag *tijdig* vertaald hebben als “in het volgende P&C document”. Dit is echter onze eigen invulling op basis van de huidige praktijk die het college hanteert. De commissie BBV heeft in de Kadernota Rechtmatigheid echter de uitspraak gedaan dat de betekenis van (*niet*) *tijdig* wordt bepaald door de ‘spelregels’ tussen de gemeenteraad en het college over het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot. Deze spelregels staan vooralsnog niet in de financiële verordening. Derhalve raden wij u aan om op korte termijn deze spelregels van vast te leggen in de financiële verordening. Hierbij merken wij op dat de huidige praktijk aansluit bij hetgeen wij bij andere gemeenten waarnemen.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

De speerpunten die u als raad aan ons hebt meegegeven hebben wij voor u uitgewerkt

Verbonden partijen in het algemeen en Zeestad in het bijzonder

In onze boardletter hebben wij geconstateerd dat de interne beheersing van de verbonden partijen adequaat, maar kwetsbaar is. Wij hebben begrepen dat dit risico expliciet aandacht heeft van het college, in het bijzonder ten aanzien van versterking van formatie en waarborgen van de continuïteit van de specifieke kennis van de verbonden partijen. Wij realiseren ons dat het meer tijd vraag voordat deze kennis daadwerkelijk in de organisatie beklijft is.

Buiten de continuïteit van de dossierkennis zijn er geen kwetsbaarheden geconstateerd in de interne beheersing waar de gemeente invloed op heeft. De voornaamste risico's zijn duidelijk in beeld bij de organisatie. Daarnaast vindt er regelmatig overleg plaats met de verbonden partijen over actuele ontwikkelingen, aanwezige risico's en behaalde resultaten. De specifieke aandachtspunten en financiële risico's voor de gemeenten zijn bekend en worden waar mogelijk adequaat beheerst. Tevens biedt het college tweemaal per jaar een Rapportage Verbonden partijen aan de gemeenteraad aan, waarin de actuele ontwikkelingen en risico's voor de vier belangrijkste private verbonden partijen zijn opgenomen.

Zeestad B.V. en Zeestad C.V.

Op basis van de voorlopige jaarrekening 2023 hebben wij vastgesteld dat Zeestad C.V. per 31 december 2023 nog voor een boekwaarde van EUR 66,7 miljoen aan lopende projecten op de balans heeft staan. Hier staat een bedrag van EUR 67,1 miljoen tegenover aan vooruit ontvangen projectbijdragen van opdrachtgevers.

Dit houdt in dat de vennootschap de door haar ontvangen bijdragen volledig in projecten heeft geïnvesteerd. Omdat Zeestad C.V. haar exploitatie voert voor rekening en risico van de aandeelhouders, is er geen sprake van eigen vermogen per 31 december 2023.

De beschikbare liquide middelen per 31 december 2023 bedragen EUR 0,3 miljoen tegen EUR 10,6 miljoen per 31 december 2022. De reden hiervan is dat in het najaar van 2022 door de aandeelhouders een groot bedrag aan bijdragen vooruitbetaald is. Vanuit deze middelen zijn in 2023 diverse investeringen betaald. In 2023 is voor een bedrag van EUR 7,1 miljoen aan bijdragen ontvangen. Hier staan investeringen tegenover van EUR 17,3 miljoen. Omdat het moment van de investeringen niet altijd samenvalt met het tijdstip van de ontvangen bijdragen, is er in het laatste kwartaal 2023 een tijdelijk liquiditeitsprobleem ontstaan. Deze is door de gemeente opgelost door een voorschot te betalen op de projectbijdrage 2024, maar ook door achterstallige facturen te voldoen. Wij hebben het college aangeraden om zich de komende maanden goed te laten informeren over de liquiditeitspositie van Zeestad, omdat de afronding van lopende projecten op korte termijn een belangrijk beslag zal leggen op de aanwezige middelen.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

De speerpunten die u als raad aan ons hebt meegegeven hebben wij voor u uitgewerkt

Daarnaast is op opgevallen dat de voorlopige jaarrekening 2023 is opgesteld op basis van het uitgangspunt dat Zeestad C.V. haar bedrijfsactiviteiten zal continueren. Op basis van de overeenkomsten die wij hebben ontvangen, was de intentie echter om de exploitatie van Zeestad per 31 december 2023 te stoppen. Wij hebben begrepen dat met de vennootschap en provincie Noord-Holland is afgesproken om de exploitatie met één jaar te verlengen om het mogelijk te maken om lopende projecten af te ronden. Per 1 januari 2025 houdt Zeestad dan op te bestaan. Dit zou inhouden dat de jaarrekening van Zeestad C.V. opgesteld moet worden op basis van liquidatiebasis. Dit kan een effect hebben op balans per 31 december 2023 en de financiële haalbaarheid van lopende projecten indien deze niet tijdig zijn afgerond, in het bijzonder wanneer de aandeelhouders besluiten om geen bijdragen meer ter beschikking te stellen. Wij hebben begrepen, maar niet vastgesteld, dat de provincie heeft aangegeven welwillend te zijn om projecten op subsidiebasis te blijven vergoeden, maar niet meer als aandeelhouder. Indien dit inderdaad gerealiseerd wordt, lijkt de uitvoerbaarheid van de projecten gewaarborgd.

Wij hebben begrepen dat er door uw raad nog geen besluit is genomen of de gemeente zonder de provincie een doorstart wil maken met Zeestad 2.0, en zo ja, in welke vorm. In de meerjarenraming is voornog geen rekening gehouden met een mogelijke doorstart van Zeestad, inclusief het dekken van de organisatiekosten.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

In april 2024 heeft de Rijksoverheid met provincies en gemeenten afspraken gemaakt over hun financiën. Hieronder hebben wij de belangrijkste afspraken op een rijtje gezet.

Opschalingskorting definitief afgeschaft

Een van de afspraken is dat vanaf 2026 de opschalingskorting definitief wordt geschrapt. Daardoor krijgen gemeenten EUR 675 miljoen extra.

Nieuwe financieringssystematiek eerder ingevoerd

Tevens is besloten om de nieuwe financieringssystematiek (bbp-systematiek) al vanaf 2024 in te voeren, zodat de financiering vanuit de Rijksoverheid stabiel wordt. Deze overgang heeft, met uitzondering van het jaar 2025, geen financiële gevolgen voor gemeenten. In 2025 wordt echter, eenmalig, een lagere uitkering uit het gemeentefonds verwacht.

Streven naar minder specifieke uitkeringen

Om in de toekomst verantwoordingslasten te beperken en bestedingsvrijheid te bevorderen wordt, naast de lopende inspanningen om de financiële verhoudingswet aan te passen, een plan uitgewerkt om te komen tot een vermindering van het aantal (nieuwe) specifieke uitkeringen.

Financiering Wmo wijzigt

Een andere afspraak die gemaakt is, is om gezamenlijk te werken om de beheersbaarheid van de uitgaven in relatie tot de wettelijke zorgtaken van de Wmo 2015 te borgen. Het Rijk en gemeenten gaan zich samen inspannen om het openeinde-deel van de regeling te beëindigen.

Afgesproken is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo 2015 niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende, geobjectiveerde indexering ontwikkeld die rekening houdt met de kostenontwikkeling en demografie en vergrijzing. In juni 2024 wordt een voorstel besproken op welke wijze die uitgangspunten verder worden uitgewerkt, ook in samenhang met het al lopende houdbaarheidsonderzoek.

Ook op het fysiek domein zijn er ontwikkelingen

In het fysiek domein spelen een aantal fundamentele ontwikkelingen die veel van gemeenten vragen. Erkend is dat er onderzoek nodig is naar de vraag of de bbp-systematiek evenredig meebeweegt met de ontwikkeling van de kosten op de beleidsterreinen openbaar vervoer, infrastructuur en natuur. Ook hierbij gaat het om de balans tussen ambitie, taken, middelen en uitvoeringskracht. Voor deze drie beleidsterreinen zal tot een verdere concretisering van de handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen worden gekomen.

 Belangrijkste
boodschappen

 Jaarrekening

 Informatiewaarde
jaarverslag

 Financiële positie

 Bevindingen
controle

 Interne beheersing

 Speerpunten van
de gemeenteraad

 Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Duurzaamheidsrapportage komt eraan

Als onderdeel van de Europese Green Deal heeft de Europese Commissie de nieuwe Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd.

De CSRD is op dit moment alleen van toepassing op de B.V. en N.V. en op organisaties van openbaar belang. Door grote OOB's met meer dan 500 werknemers moet de CSRD voor het eerst worden toegepast voor verslagen die in 2025 worden gepubliceerd, betrekking hebbend op boekjaar 2024. Het is nog onduidelijk of en wanneer gemeenten ook verplicht zullen worden een duurzaamheidsverslag op te stellen. Dit hangt af van de manier waarop de Nederlandse wetgever de CSRD zal gaan implementeren. De Nederlandse wetgever kan bijvoorbeeld het toepassingsbereik uitbreiden door onder andere gemeenten te verplichten een duurzaamheidsverslag op te stellen. Wij verwachten echter dat decentrale overheden hun maatschappelijke verantwoordelijkheid zullen nemen en niet achter kunnen blijven in het opstellen en openbaar maken van duurzaamheidsrapportages.

Ondanks dat er nu nog geen verplichting is voor uw gemeente, kan ESG (Environment (Milieu), Social (Sociaal) en Governance (Bestuur)) toch een relevant thema zijn. Het kan voorkomen dat organisatie binnen uw gemeente of leveranciers aan de CSRD/ESG eisen moeten voldoen. Zij kunnen dan informatie bij uw gemeente opvragen voor onder meer hun eigen ESG-rapportage. Indien dit het geval is, raden wij u aan om in een vroeg stadium met deze partijen te overleggen, zodat u weet wat er aan de te verstrekken informatie wordt verwacht.

De ESRS vereisen rapportering over een breed scala aan ESG-onderwerpen, zowel voor de eigen activiteiten van uw gemeente als met betrekking tot de waardeketen. Om als gemeente aan de eventuele ESG-regelgeving te kunnen voldoen, vergt dit de nodige voorbereiding. De hoeveelheid voorbereiding zal mede afhangen van de parameters die voor gemeenten zullen gaan gelden. Assurance met een beperkte mate van zekerheid door een onafhankelijke assurance-dienstverlener zal verplicht zijn. Wij bevelen uw gemeente aan de ontwikkelingen nauwlettend te volgen, inclusief de gevolgen daarvan voor de adequate betrokkenheid van uw gemeenteraad.

Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit

Uw gemeente heeft meer dan 100 medewerkers. Daarom bent u vanaf 1 juli 2024 verplicht te rapporteren over het zakelijke verkeer en het woon-werkverkeer van uw medewerkers. Uiterlijk 30 juni 2025 stuurt u de gevraagde gegevens over 2024 in.

Waarover u moet rapporteren en welke gegevens u hiervoor nodig heeft, staat in de handreiking 'Gegevensverzameling werkgebonden personenmobiliteit'. Zo dient u bijvoorbeeld te rapporteren over:

- Het totaal aantal kilometers dat uw werknemers in een kalenderjaar hebben afgelegd voor zakelijk en woon-werkverkeer.
- Jaartotaal aan kilometers verdeeld in soort vervoermiddel en brandstoftype

De handreiking 'Gegevensverzameling werkgebonden personenmobiliteit' kunt u [hier](#) vinden.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C75	Regiodeals 3e tranche	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BZK C94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 2020-2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D12A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2020-2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D19	Specifieke uitkering tijdelijke onderwijs huisvesting Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OCW D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

-

Belangrijkste
boodschappen
-

Jaarrekening
-

Informatiewaarde
jaarverslag
-

Financiële positie
-

Bevindingen
controle
-

Interne beheersing
-

Speerpunten van
de gemeenteraad
-

Bijlagen
- Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
EZK F20	Impulsaanpak Winkelgebieden tranche 1	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
EZK F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-.en energiebeleid (CDOKE)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

- Belangrijkste boodschappen
- Jaarrekening
- Informatiewaarde jaarverslag
- Financiële positie
- Bevindingen controle
- Interne beheersing
- Speerpunten van de gemeenteraad
- Bijlagen
- Actuele ontwikkelingen
- Sisa
- WNT
- Onafhankelijkheid
- Communicatie
- Urenbesteding

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H8	Specifieke uitkering Regeling Sportakkoord 2020-2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H14B	Specifieke uitkering instandhouding en doorontwikkeling expertisecentra jeugdhulp 2021 (sisa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H32	Specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

	Belangrijkste boodschappen
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
	Actuele ontwikkelingen
	Sisa
	WNT
	Onafhankelijkheid
	Communicatie
	Urenbesteding

De belangrijkste bevindingen uit de controle van de WNT-verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:
<https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2023 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Aantal topfunctionarissen	U heeft drie topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2023. De functie van gemeentesecretaris is sinds april 2023 ingevuld door de heer Pothast. Over de periode januari-maart heeft de heer Van Veen deze functie tijdelijke uitgeoefend op basis van een inhuurovereenkomst.
Aard dienstverband	De heer Van Veen heeft de functie van gemeentesecretaris uitgevoerd als topfunctionaris zonder dienstbetrekking. De andere twee topfunctionarissen zijn gedurende hun periode als topfunctionaris in loondienst bij de gemeente geweest.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2023 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitkeerd.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Wij zijn gedurende de gehele controle onafhankelijk geweest van uw gemeente

Een belangrijke kernwaarde van onze beroepsgroep is dat wij onafhankelijk zijn van het orgaan dat de jaarrekening opstelt. Bij uw gemeente is dit gewaarborgd omdat de gemeenteraad onze opdrachtgever is en het college verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening.

Wij hebben de naleving bewaakt van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van ETL Assurance & Overheidsaccountants en de onafhankelijkheidsafspraken met uw gemeente. Wij bevestigen dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen werkzaamheden uitgevoerd die buiten de kaders van onze overeenkomst vallen. Een andere maatregel die wij genomen hebben is dat alle teamleden die betrokken zijn bij de controle van uw gemeente, persoonlijk hebben verklaard dat ze onafhankelijk zijn van uw gemeente. Deze verklaring is in ons controledossier opgenomen.

Belangrijkste
boodschappen

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Belangrijke onderwerpen en aandachtspunten die wij met u hebben gecommuniceerd

Als ETL Assurance & Overheidsaccountants vinden wij het belangrijk om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten van de controle aan u hebben gerapporteerd. Dit hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controleplan	Boardletter	Accountants- verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van onze onafhankelijkheid	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.		●	●
Ons standpunt over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente		●	●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

	Belangrijkste boodschappen
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
	Actuele ontwikkelingen
	Sisa
	WNT
	Onafhankelijkheid
	Communicatie
	Urenbesteding

Onze urenbesteding in verband met de controle van de jaarrekening van uw gemeente

Onze urenbesteding is in overeenstemming met onze verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controleteam. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Begrote uren	Werkelijke uren
Partner	96	
Manager	112	
Controleleider	136	
Beginnend controleleider	124	
Assistent accountant	116	
Totaal uren	584	

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt wijkt onze werkelijke inspanning bijna niet af van de verwachte inspanning. [ACTUALISEREN]

ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Bedankt voor de fijne samenwerking

